

Да ли долази крај мукама војних пензионера да ускладе своја месечна примања

ПОИГРАВАЊЕ УГЛЕДОМ ДРЖАВЕ

Све је мање стрпљења у круговима војних пензионера, а све више фрустрација, незадовољства, неконтролисаних реакција и поступака. Један од њих је себи хтео да одузме живот, други је штрајковао глађу, многи већ буквално гладују, а државни органи упорно ћуте. Које је у интересу нарушавање угледа државе?

Одбројавање времена у којем војни пензионери стојички подносе, сада можемо то рећи, дискриминацију у режији неких државних органа и чиновника показује да се ушло у осму годину спора који све више личи на вешто вођену игру у круг! Докле ће, не зна се. Створена је, фигуративно речено, спирала која не води ни напред ни назад. Једноставно се губи негде у магли стварности. Поуздано се не зна када ће престати муке војнопензионерске популације и њихових чланова породице.

На сцени је поигравање угледом државе и њеног правног поретка. Свака државна творевина, зна се, почива на законодавној, извршној и судској власти. У случају војних пензионера законодавна власт је урадила своје: донела је законе према којима се одвија друштвени живот. Извршна власт, вољом појединих чиновника, није у свему применила законе, па су оштећени људи, немајући алтернативу, посегли за тужбама. Кренуо је ултрамаратонски судски процес доказивања. Уз често убацивање клипова у токове локоматива правде, стењајући и чекајући предуго у разноразним „станицама“, композиција звана неоторива истина коначно је стигла до виртуелног циља. Да, управо тако јер су сви судови ове државе, задужени да се сваки спор истера на чистац, рекли своје. Наиме, утврдили су да су војни пензионери у праву и да је држава од 1. 1. 2008. године била обавезна да им усклади месечна примања за 11,06 одсто, као и свим осталим пензионерима.

Зашто смо употребили кованицу „виртуелни циљ“? На то нас је, просто речено, натерао Републички фонд ПИО. Да ли је у питању бахаћење, или је реч о недовољном познавању прописа, а можда и утицају високих чиновника из државног естаблишмента, тек референти и њихови надређени шефови не поступају у складу са одлукама Уставног суда Србије и пресудама Управног суда у Врховног касационог суда. Дуго су ћутали, не поступајући по одлукама судова, одуговлачили чин који се стрпљиво чека толике године, да би напаћене пензионере вратили на почетак кружне трке. Заправо, после силних интервенција Удружења војних пензионера Србије, Републички фонд ПИО донео је два решења (тек да би се рекло да не опструишу правни поредак и не паралишу ход историје) којим се анулирају одлуке Уставног суда Србије. То личи на некоректно игнорисање судског врха. Истовремено не прође седмица а да неко од званичника из врха државне власти не каже да ће се у свему поштовати одлуке Уставног суда Србије. Колико је нама познато у

том суду седе све сами бардови домаћег правосудја и правне професије, људи достојни функција које обављају, часни и морални, на чији рачун се до сада није чула ниједна реч критике.

Вратимо се на чудно решење Републичког фонда ПИО. Наиме, после пресуде Управног суда, РФ ПИО је био у обавези да поништи решење своје филијале у Београду, којим је наведено да војни пензионер нема право на усклађивање месечних принадажности. А онда београдска филијала уместо да усклади пензију, то јест да донесе позитивно решење, позивајући се на већ оспорени правни став да је пензија именованог 1. 1. 2008. године била већа од 60 одсто републичког просека пензија, доноси ново решење којим га поново одбија. Неуставно, противзаконито, нелогично, некоректно, неправедно, дрско, бахато... коју реч још употребити за такав однос чиновника у Републичком фонду ПИО.

Најмање једно питање се с тим у вези намеће: Да ли је дозвољено да правници у Републичком фонду ПИО „исправљају“ највишу правосудну инстанцу у држави - Уставни суд Србије? Ако то и чине мимо законске и сваке друге процедуре, ред је да их исправе претпостављени. У хијерархији су челници одсека, па одељења, па филијале, па напосок Републичког фонда ПИО. Ако и тамо нема добре воље да се поступи у складу са одлукама и пресудама судова, на потезу је ресорно министарство.

Удружење војних пензионера Србије у неколико наврата је указивало на незаконито поступање инстанци у Републичком фонду ПИО. Уследила је и кривична пријава против директорке РФ ПИО, али се надлежно тужилаштво још увек не оглашава. Шта је по среди, пресудите сами.

Недавно је актуелној директорки Републичког фонда ПИО продужено поверење, реизбором на исту функцију. Какав сигнал држава тим потезом шаље својим грађанима? Да ли се награђују они чиновници који крше прописе, а можда кажњавају они који се држе слова Устава и закона? Није ли то још једном демонстровано поигравање државним угледом. Напосок, тим потезом се отвара и питање јесмо ли за правно уређену државу или смо за систем у коме појединци имају право да крше закон, како би наводно штитили државу од грађана?

Пре неки дан резигнирани војни пензионер је изјавио: „Господе, промените законе, па онда чините шта год хоћете, ако је то у складу са усвојеним правним нормама! Немојте да силуете истину и правду!“

Шта преостаје војном пензионеру којег је Републички фонд ПИО вратио на почетак истеривања правде. После негативног решења треба да поднесе тужбу Управном суду. До пресуде тог суда ће, учи нас досадашња пракса, протећи доста времена. Ако тај суд донесе позитивну пресуду, то јест мериторну пресуду, проблем ће коначно бити решен. Уколико се пронађе нова „рупа“ у закону, кренуће нови процес, сада ултрамаратонски на квадрат. Тек толико да нас заврте укруг.

Устав јамчи да сви грађани имају иста права. Војне пензионере су државни чиновници, као ствари сада стоје, ставили ван закона. Правничким језиком је то дискриминација. Када су усклађене пензије (од 1. 1. 2008. године) више од 500.000 цивилних пензионера је имало већу пензију од 60 одсто просека републичке плате. Њима су уредно увећане принадажности и редовно им се исплаћују. Извлачењем само једне категорије пензионера из „бубња“ оних који примају оно за шта су деценијама издвајали средства док су радили, равно је противуставном и незаконитом одузимању грађанских права. А чиновници и даље истрајавају на дискриминацији војних пензионера.

Једва састављајући крај с крајем, војни пензионери пролазе кроз изузетно тежак период живота. Огромном броју оних који су часно деценијама носили униформу и бранили границе државе, пензија је једини извор прихода. То је учио и Уставни суд Србије који је у образложењу својих праведних одлука нашао да је реч о посебно осетљивој друштвеној категорији, те да су надлежни органи били обавезни да им ускладе пензије.

Све је мање стрпљења у круговима војних пензионера, а све више фрустрација, незадовољства, неконтролисаних реакција и поступака. Један од њих је себи хтео да одузме живот, други је штрајковао глађу, многи већ буквално гладују, а државни органи упорно ћуте. Које је у интересу нарушавање угледа државе?

Таквим потезима се не иде у Европу, не сврстава у свет држава у којима се поштује право.

Један дневни лист, позивајући се на изворе из надлежних државних органа, најавио је да ће ових дана бити коначно стављена тачка на муке војних пензионера, то јест да ће комисија састављена од представника три министарства понудити решење. Да ли ће се то и обистинити, брзо ће бити познато. Ако решење буде неправедно, пред нама је Суд у Стразбуру.

Звонимир Пешић

Са 5. седнице Главног одбора УВПС

О СВЕМУ ЈЕДНОГЛАСНО

И овога пута чланови Главног одбора имали су пуне руке посла. Припремљени материјали указали су на узроке и последице нагомиланих проблема који се осећају безмало у свакој породици војних пензионера. Трасирана решења, како је оцењено, допринеће остварењу закинутих права корисника војне пензије и ублажавању недаћа које је донело смањивање пензија.

У Хорској сали Дома ВС 19. фебруара одржана је 5. Седница Главног одбора УВПС на којој је разматрано више питања везаних за активност Удружења и донето више закључка које се односе на даље поступање руководства организације. Скупом је поредседавао председник Љубомир Драгањац.

После усвајања записника са 4. седнице ГлОд и извештаја о раду између 4. и 5. седнице ГлОд Скупштине УВПС поднета је информација о активностима неформалне групе „Војни пензионери Србије“ и донети закључци с тим у вези. Било је речи и о стању и проблемима у остваривању права на ванредно повећање пензије и активностима на вођењу управног поступка по питању смањења пензија и доношење закључака о даљем поступању. Потом је усвојен предлог Главног одбора за исплату боловања за професионална војна лица из средстава Фонда СОВО и за ефикаснију организацију овере здравствених књижица и исплату путних и других трошкова. Чланови Главног одбора позабавили су се реализацијом захтева и других одлука о додели социјалне у хуманитарне помоћи од 1. септембра 2012. године до 31. јануара 2015. године.

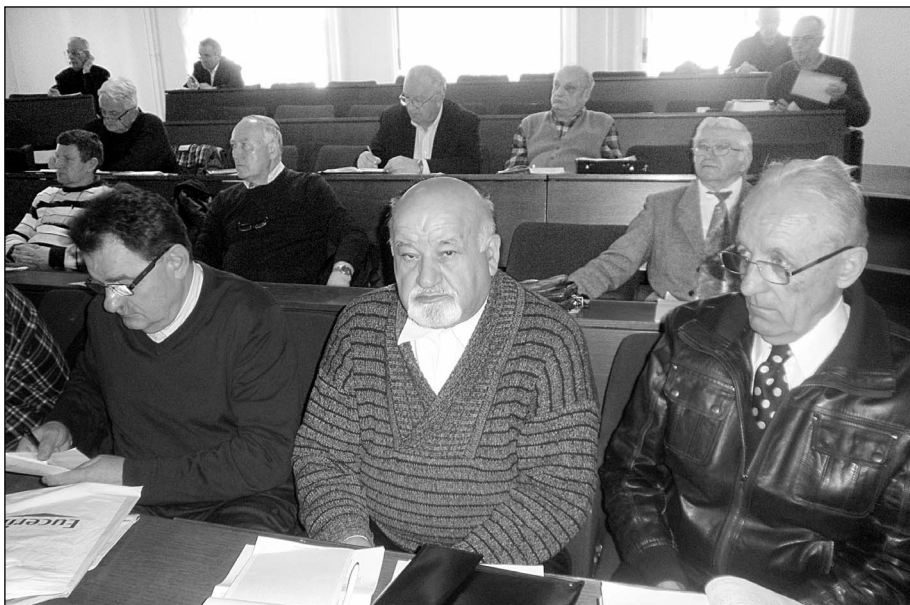
У периоду од 18. 11. 2014. године до 9. 2. 2015. године тежиште рада органа Удружења било је усмерено на: решавање статусних питања корисника војних пензија, разрешењу текућих проблема у органима Удружења, праћењу стања чланства и предузимању мера за учлањење нових чланова и на решавању текућих проблема здравствене заштите и стамбеног обезбеђења.

Поднета уставна иницијатива

Током протекла три месеца реализовани су следећи задаци:

Председник Удружења је, након усвајања Закона о привременом уређивању начина исплате пензија (26. октобра 2014. године у Народној скупштини Републике Србије), а на основу члана 168. став. 2. Устава Републике Србије, поднео Иницијативу за оцену уставности Закона о привременом уређивању начина исплате пензије („Службени гласник Републике Србије“, број 116/2014 од 27. октобра 2014. године), а коју ће пред судом заступати адвокат Милорад Вукосав.

Наведеним законом уређен је начин и исплата умањенох пензија које исплаћује Републички фонд за пензијско и инвалид-

О свему се разговарало отворено и аналитички

ско осигурање (члан 2. и 3.) и то почев од исплате пензија за новембар 2014. године (члан 1.). Овим Законом је прописано смањење пензија већих од 25.000 а мањих од 40.000 за 22%, а оних које су веће од 40.000 динара за 25%. Исплате пензија извршене у складу са наведеним законом сматрају се коначним (члан 4), док се формула за умањење пензија примењује на затечене и будуће кориснике пензија (члан 5).

Одредбе Закона, према гледишту УВПС нису у сагласности са низом уставних одредаба. Законом се крши уставна норма о јединственом правном поретку Републике Србије, што за директну последицу има кршење уставних одредаба члана 21. Устава, која се односи на забрану дискриминације, одредба члана 20. Устава, која се односи на достигнути ниво људских права и одредба члана 58. Устава, којом се прописује мирно уживање својине и других имовинских права, као и одредба члана 70. Устава да се пензијско осигурање уређује законом.

Председнику Владе РС, господину Александру Вучићу, упућен је захтев којим је тражен пријем делегације Удружења војних пензионера Србије, како би били предочени проблеме те популације и да у складу са законом, одлукама Уставног суда, решењем Врховног касационог суда, пресудама Управног суда и великог броја парничних пресуда, да би се усклађивање

војних пензија за 11,06 одсто од 1. 1.2008. године, решило на рационалан начин.

Преписка са државним органима

Дописом је тражено: да се неодложно ускладе војне пензије за 11,06% од 1. 1.2008. године, и на усклађене износе пензија примене сва досадашња повећања и тако утврђени износ пензије усклађује и исплаћује и убудуће; да се на обострано прихватљив начин реши исплата закинутог дела пензије од 1. 1. 2008. године до почетка исплате припадајуће пензије по закону; да се наложи РФ ПИО да што пре, без одуговлачења, поступи по правноснажним пресудама и одлукама надлежних судова.

Генерални секретаријат Владе Републике Србије доставио је обавештење да је предметни допис проследило на надлежност Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и да ће обавестити о даљем поступању. Надлежно министарство о даљем поступању до сада није доставило обавештење.

Удружење војних пензионера Србије, као легитимни и репрезентативни представник војних пензионера Србије, поново се обратило Генералном секретаријату Владе Републике Србије, министарствима одбране, финансија, правде, рада и запо-

шљавања, борачка и социјална питања, којим је тражено да се хитно донесе одлука о усклађивању војних пензија од 1. марта 2015. године за 11,06 одсто и истовремено обезбеде неопходни услови за реализацију осталих захтева из дописа упућеном председнику Владе РС.

Упућен је допис директорки РФ ПИО Драгани Калиновић и председнику Управног одбора РФ ПИО Ивани Лекић, због некоректног понашања заступника тих фондова у споровима које су војни пензионери покренули пред редовним судовима. Несхватљиво је са каквом се упорношћу игноришу одлуке Уставног суда у пресуде Управног суда, као да оне не постоје, и упорно заступају правни ставови које су судови одбацили. У вођењу спорова пред судовима, један број заступника тих фондова се недостојно понаша према војним пензионерима. Поред непоштовања судских одлука и даље се оспорава право војним пензионерима на ванредно повећање пензија за 11,06 одсто. Наглашава се да ће судски спорови угрозити мере Владе Републике Србије и функционисање државе у целини. Зато је тражено од Дирекције РФ ПИО и Управног одбора РФ ПИО да заступници на судовима и у јавности у решавању овога проблема поступају у складу са законима и одлукама Уставног суда и пресудама Управног суда и судова опште надлежности.

Притужба Заштитнику грађана

Велики број војних пензионера је незадовољан поступањем и понашањем Дирекције Фонда и филијала Републичког Фонда за пензијско и инвалидско осигурање у процесу решавања њихових поднесака. Нарочито је некоректно понашање заступника у споровима које су војни пензионери покренули пред редовним судовима.

Достављен је захтев председнику Управног суда, којим је тражено да донесе решења која би била заснована на закону и у складу са заузетим правним ставовима тог суда, јер Републички фонд ПИО – Дирекција фонда, не поступа по пресудама Управног суда и не донеси решења, иако је законски рок истекао од 30 дана. С обзиром на то да Управни суд није доставио обавештење о поступању, 16. јануара 2015. године упућен је и други допис. Управи суд је 21. јануара 2015. године доставио обавештење „да у предметима усклађивања пензија војних осигураника, није било основа за поступање у смислу одредбе члана 71. став 3. Закона о управним споровима, јер је тужени орган поступио по налогу Управног суда, тако што је у поновном поступку донео другостепена решења по жалбама, у складу са потребама суда, поништио првостепена решења и предмете вратио првостепеном органу да у поновном поступку одлучи по захтевима за усклађивање пензије“.

Удружење је доставило притужбу Заштитнику грађана Републике Србије због непоступања Фонда ПИО по одлукама Уставног суда и пресудама Управног суда везано за усклађивање пензија за 11,06

Закључци у вези са ванредним повећањем пензија за 11,06 одсто

ПАЛЕТА ПОСТУПАКА

Главни одбор УВПС, на седници одржаној 19. фебруара разматрао је и донео закључке везане за даље поступање у вези са остваривањем права на ванредно повећање пензија. Закључке доносимо у целости:

„На основу спроведене расправе по питању остваривања права на ванредно повећање пензија за 11,06% од 01.01.2008. године и активности у односу на Закон о привременом уређивању начина исплате пензија, Главни одбор Скупштине Удружења војних пензионера Србије на седници одржаној 19. фебруара 2015. године доноси,

ЗАКЉУЧКЕ

Војним пензионерима право на ванредно усклађивање пензија за 11,06% од 01.01.2008. године признато је одлукама Уставног суда и пресудама Управног суда. Потребно је да се неодложно ускладе војне пензије за 11,06% од 01.01.2008. године и на усклађене износе пензије примене сва досадашња повећања и тако утврђени износ пензије усклађује и исплаћује од 1. марта 2014. године. У случају да се не изврши усклађење пензија за 11,06% од 01.01.2008. године, сагледати могућност обраћања Међународном суду за људска права у Стразбуру због неизвршавања одлуке Уставног суда и Управног суда. Уколико усклађивање пензија буде мање од 11,06 одсто, припремити документацију за вођење управног поступка.

Покренуте парнице за исплату закинутог дела пензије од 01.01.2008. године водити до коначног решења. На пресуде основног суда, виших и апелационих судова којима се досуђени износ обрачунава на вредност бода од 9,02 динара уз застарелост потраживања за период преко три године **подносити жалбе надлежним судовима**, укључив и обраћање Међународном суду у Стразбуру. **Војни пензионери који не могу да поднесу трошкове финансирања, жалбом треба да прихвате донете пресуде, па уколико уставне жалбе буду повољно решене потребно је да траже обнову поступка.** Обрасце жалби на пресуде парничних судова и Уставне жалбе припремиће Извршни одбор Главног одбора, уз консултацију адвоката, и доставити свим општинским – градским одборима.

Покренути иницијативу да се војним пензионерима који нису покренули парнице за исплату закинутог дела пензије основни дуг законском каматом, исплатом без спора.

Закон о привременом уређивању начина исплате пензија (смањења пензија) драстично је угрозио основне животне потребе скоро 96% војних пензионера, па треба неодложно упутити апел Уставном суду да што пре одлучи по нашој иницијативи за оцену уставности овога Закона.

Припремити и организовати конференцију за новинаре по теми „Остваривање статусних права корисника војне пензије“. Информисање чланства је приоритетни задатак, за руководство УВПС и све организације. Све општинске – градске организације треба више да користе локална средства информисања за медијско представљање својих организација и Удружења у целини.

Интерно гласило „Војни ветеран“ и сајт Удружења ће благовремено и потпуно објављивати све активности и мере које органи УВПС предузимају.

Извршни одбор Главног одбора ће благовремено припремити и доставити одговарајућу документацију и потребна објашњења за реализацију ових закључака.“

одсто. Према одредбама члана 171. Устава Републике Србије и члана 104. Закона о Уставном суду, државни и други органи којима су поверена јавна овлашћења дужни су да поштују и извршавају одлуке Уставног суда.

Здравствено обезбеђење

У складу са надлежностима Заштитника грађана, захтевано је да се предузму потребне мере како би се наведени проблем разрешили. Заштитник грађана је

обавестио Удружење да ће бити информисано о даљим радњама.

Општинским и градским организацијама Удружења упућен је образац за подношење захтева Републичком фонду за ПИО за доношење решења о висини пензије након умањења по основу Закона о привременом начину обрачуна и исплате пензије и Ургенцију уколико то решење није донето у року од 60 дана.

Председник Удружења са члановима ИзОд обишао је више општинских-градских организација УВПС, у циљу сагледа-

вања проблема и информисао чланове одбора у следећим организацијама: УВПС: Шабац, Сремска Митровица, Ваљево, Нови Београд, Врачар, Палилула – Стари Град, Крушевиц (Председник ИзОд) Пожега, Горњи Милановац, Бачка Топола, Кикинда, Бела Црква, Зајечар и Ћуприја. Потпредседник ИзОд је посетио ОпОд УВПС Смедеревска Паланка и пружио помоћ у вођењу материјално-финансијске

Поднете информације у писаном и усменом облику допринеле су свестраној анализи постигнутог и планирању даљих активности

документације у ОпОд.

У циљу скраћења времена чекања прегледа на магнетној резонанци, ВМА од 21. фебруара ове године за кориснике војне пензије медицинске третмане организује суботом. За преглед је потребно понети упут лекара за магнетну резонанцу, здравствену књижицу и личну карту. Поднели смо захтев да за тешко покретне и непокретне преглед може да закаже члан општинског одбора УВПС или близак рођак.

Још једна подела станова

Отпочела је овера здравствених књижица за ову годину, а због унапред нерешене процедуре, јављају се и неки нови додатни проблеми. Због пресељења јединице Војске из Панчева у Зрењанин, настају проблеми овере књижица за КВП из Беле Цркве, Вршца, Алибунара и Пландишта, услед удаљености и до 150 километра и лоших веза јавног превоза из ових места до Зрењанина. Проблеми за КВП из Пирота, Бабушнице и Беле Паланке јављају се због захтева да се за незапослене супруге, поред потврде из филијале Фонда за ПИО, тражи и овера два сведока. КВП су изложени трошковима који им се не рефундирају за одлазак на прегледе у Ниш, а није обезбеђена ни одговарајућа надок-

нада за исхрану, мада у Нишу проведу цео дан.

У једном броју места и даље има појава да се на исплату накнаде путних трошкова за лечење, прегледе и лекове чека од три до шест месеци.

Сматра се да је сврсисходније да лица која раде на обради предмета овере здравствених књижица и путних налога два пута месечно носе документацију у органе Фонда за СОВО.

Констатоване су извесне неправилности у раду Фонда за СОВО у вези са исплатама боловања ПВЛ. Према закону боловање до 30 дана исплаћује послодавац у овом случају МО, а боловање дуже од 30 дана - Фонд за СОВО. У протеклој години боловања су падала на терет Фонда за СОВО, што се негативно одразило на набавку лекова и другог материјала за лечење.

Поново се јављају знатни проблеми око заказивања прегледа на кабинетима ВМА. Неки кабинети су поново почели да прегледе заказују на три и шест месеци, а има и неусклађености око заказивања термина за операцију и лабораторијских и других припрема за тај хируршки захват.

У периоду између два седнице Главног одбора стамбени орган МО извршио је поделу 32 стана од чега је КВП припало седам, или 22 одсто.

Решење стамбеног питања доделом бесповратног кредита у вредности од 20.000 евра се наставља тако што се у просеку реши седам захтева месечно, па се на коначно решење чека у просеку 3,5 године. Тренутно на коначно решење са комплетном документацијом чека 238 поднетих захтева. До сада је решено и исплаћено 1.526 корисника војне пензије.

Министарство одбране отпочело је преговоре са Грађевинском дирекцијом Србије за размену касарне „Алекса Дундић“ у Земуну за готове и усељиве станове које у Београду и другим гарнизонима поседује дирекција, а стамбене јединице одговарају потребама Министарства одбране и Војске Србије. Реализација овог посла очекује се у током 2015. године.

Закључци Главног одбора УВПС у вези са здравственом заштитом КВП

КУДА ИДЕ ЗДРАВСТВЕНИ ДИНАР

На 5. Седници Главног одбора УВПС одржаној 19. Фебруара у згради Дома ВС, донети су закључци у вези са здравственим обезбеђењем корисника војне пензије и њихових чланова породице. Закључке преносимо у целости:

„На основу спроведене расправе по питању реализације финансијског плана Фонда за СОВО за 2015. годину, проблема овере здравствених књижица, исплате путних трошкова и проблема око заказивања прегледа на кабинетима ВМА, Главни одбор Скупштине Удружења војних пензионера Србије на седници одржаној 19. фебруара 2015. године доноси,

ЗАКЉУЧКЕ

Приходе од доприноса за здравствену заштиту професионалних војних лица и корисника војне пензије приоритетно ангажовати за потребе лечења и набавке лекова. Од Управног одбора Фонда за СОВО тражити образложење зашто се само 46% средстава ангажује за ову сврху и где иду преостала новчана средства.

Покренути иницијативу да се до доношења Закона о здравственој заштити и здравственом осигурању војних осигураника, исплата трошкова боловања врши на начин како је то регулисано Законом о здравственом осигурању у Републици Србији, односно да боловања до 30 дана плаћа послодавац а преко 30 дана Фонд за СОВО.

Преко Управног одбора Фонда за СОВО покренути поступак за утврђивање законитости и правног основа Споразума о начину финансирања расхода за обављање административних, финансијских и других послова и начину рефундације накнаде плате за време привремене спречености за рад између Министарства одбране и Фонда за СОВО.

ИзОд ГлОд доставиће Фонду за СОВО образложену информацију о проблемима код овере здравствених књижица и наплате путних трошкова са захтевом за њихово решавање и предузимање дисциплинских и других мера према одговорним лицима.

О реализацији ових закључака ИзОд благовремено ће обавештавати општинске – градске организације УВПС“.

Додела солидарне и хуманитарне помоћи

На основу члана 5. у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. и тачка 2. Правилника за пружање помоћи члановима Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор је на седницама разматрио захтеве додате у овом периоду и на основу прописаних критеријума и испуњених услова, донео одлуке о додели јенократне социјалне и хуманитарне помоћи за 84 КВП у зносима од 10.000 до 59.000 динара или укупно 2.223.000 динара.

За седницу су припремљени материјали са приличним бројем фактографских и аналитичких података, што је олакшало расправу. У дискусијама по свим тачкама дневног реда подржали су досадашње напоре руководства за решавање проблема с којима се сучељавају војни пензионери. Општи је закључак да су чланови били, као никада до сада, јединствени у погледу начина решавања планираних активности, тако да су све одлуке донете једногласно.

3. Пешић

Из магазина „Одбрана“: Удружење Војних пензионера Србије

БРИГА ЗА ЛЈУДЕ

Били смо апсолутни противници новог система усклађивања војних пензија, јер је довео до великих разлика у висини пензија међу људима истог положаја и чина, само зато што је неко отишао у пензију месец или два касније – каже Љубомир Драгањац, председник Удружења, које броји 30 хиљада чланова

Замисао о оснивању удружења војних пензионера настала је у тешким и сложеним условима 1993. године, када је после распада СФРЈ нова држава СРЈ била у вртлогу хиперинфлације и под санкцијама међународне заједнице. Управо зато су циљеви те организације решавање кључних искушења с којима се та социјално осетљива популација суочава годинама. Пружање помоћи у остваривању основних права из области пензијског, инвалидског и здравственог осигурања и социјалне заштите, као и доношење прописа ради побољшања статусног и материјалног положаја војних пензионера, само су неки од мноштва предвиђених задатака.

Подршка најугроженијма

Да рад Удружења војних пензионера Србије (УВП) претходне 22 године прати стални успон и напредак у остваривању циљева, потврђује председник, пензионисани генерал Љубомир Драгањац. – Данас на територији Србије имамо 50 општинских организација, с око 30 хиљада чланова, односно 70 одсто од укупне војне пензионерске популације, а колективни чланови су нам и четири удружења – као најстарије, Удружење војних pilota и падобранаца, које је и наш оснивач, Удружење војних бескућника, Клуб генерала и адмирала и УВП у Републици Српској.

Председник истиче да су посебно поносни на сарадњу са организацијама војних пензионера Румуније, Бугарске, Македоније, Црне Горе, с којима деле сличне проблеме и размењују искуства када је реч о остваривању права на пензију, стамбеног питања, лечења. Проблема и задатака има доста, али и резултата. Један од важнијих је, истиче Драгањац, позитивни помак у сарадњи с Војском Србије и Министарством одбране.

– Скоро да нема јединице која не пружа помоћ нашим општинским и градским организацијама. То и јесте природна сарадња. О свему разговарамо. Око чега данас нисте сагласни? – Има неколико питања око којих се не слажемо. Били смо апсолутни противници новог система усклађивања војних пензија и новог закона, којим смо сврстани у групу са цивилним пензионерима. Други велики проблем настао је пребацивањем пензијско-инвалидског осигурања војних осигураника у систем ПИО – каже председник УВП. – Имате ситуацију да се официр прогласи неспособним за војну службу, из здравствених разлога. Треба да иде у пензију, али ПИО то оспорава. Ми и даље инсистирамо да се примени решење заступљено у највећем броју држава, да се пензијско-инвалидско осигурање војних осигураника врати у јединствен систем социјалног осигурања војних осигураника, кога чине

Очекујемо да се правоснажне пресуде испоштују:
Љубомир Драгањац, председник УВП

СТЕРЕОТИП О ВОЈНИМ ПЕНЗИЈАМА

Стереотип о великим војним пензијама преживео је све ове године, упркос чињеници да међу војним пензионерима има много људи којима је неопходна финансијска помоћ. – У ранијем систему, о коме сам говорио, постојала је категорија такве помоћи, усмерена у два правца – као помоћ члановима с малим пензијама, који издржавају велики број чланова породице и болесним људима, и, с друге стране, помоћ за стамбено обезбеђење, јер има много војних пензионера, нарочито из бивших југословенских република, који још увек немају решено стамбено питање. Тада се, по важећем закону, три процента свих војних пензија издвајало у фонд за решавање социјалних и стамбених питања: 2,5 одсто за станове, захваљујући којима је 1.500 људи решило стамбено питање, кредитом од 20 хиљада евра, а пола процента за социјалну помоћ. После законских промена 2012. године, та средства су изостала у том обиму, па се годишње реши тек 100 до 150 захтева за стамбени кредит, а и даље је тек сваки пети војни пензионер стамбено обезбеђен. Од тог броја, око 3.700 је без икаквог стана, иако га чекају дуже од 20 година.

пензијско-инвалидско и здравствено осигурање као и социјална заштита. Ту се додаје и стамбено обезбеђење, и да све остане као што је било до 2012. године.

Много је војних пензионера који издржавају читаве породице, а многи

имају на располагању само четири, пет хиљада динара по члану. Такви људи су, према речима пензионисаног генерала, раније добијали новчану помоћ једном у две године. — Они са четири члана добијали су, преко Фонда социјалног осигурања војних осигураника и до 70 хиљада динара. Апеловали смо да се та средства не укидају, јер нису тако велико оптерећење за буџет, а веома су значајна за пензионере.

Фонд солидарне помоћи

Удружење је, у жељи да надомести тај новац, и остане активно у помоћи члановима, формирало свој Фонд солидарне и узајамне помоћи, где део своје чланарине (незнатно увећане, с 0,12 на 0,2 одсто пензије) даје најсиромашнијим члановима. — Тридесетак људи сваког месеца добије по 30, 40 хиљада динара, углавном за скупе лекове и социјалне потребе. За те намене се издваја 40 одсто чланарине. Помоћ су добили сви војни пензионери који су претрпели штету током мајских поплава, од 50 до 70 хиљада динара. После новембарског смањења, просечна војна пензија је око 40 хиљада динара. У Удружењу кажу да су „двоструко оштећени“, јер су прво ускраћени за ванредно повећање од 11,06 одсто које су пре „спајања“ фондова добили цивилни пензионери, а затим и ново смањење које је осетило 96 одсто војних пензионера. — Пре новембарског смањења имали смо 21 пензионера с пензијом до 13.000 динара, 44 до 15.000, а 155 је имало ту принадежност мању од 17.000. До 20.000 динара примао је 141, а до 24.000 — 775 пензионера. Највеће пензије, више од 120.000 динара имало је седам војних пензионера, и њима је, од новембра, она смањена и до 32 посто, укључујући и ранијих 11,06 процената — каже председник УВП, и потврђује да је одмах по доношењу Закона, Удружење покренуло иницијативу за оцену његове уставности. На питање шта је оно што Удружење очекује у години у коју смо тек закорачили, председник на првом месту истиче коначно решење проблема неисплаћених делова пензија, од 2004. до 2007. године. — Вођен је спор, добили смо и исплаћена је разлика за 32.000 пензионера, али није испоштовано око 15 и по хиљада колега, који нису поднели тужбе. Тражили смо од државе да то реши, и исплати око три милијарде динара. Такође очекујемо да се поступи по пресуди највиших судских инстанци, и да нам припадне право на ванредно повећање пензија од 11,06 одсто. Иако знамо да је то за државу проблем, очекујемо да се те правноснажне пресуде испоштују.

Владимир ВЈЕШТИЋ
Снимео Јово МАМУЛА

Образац жалбе када првостепени орган није донео решење

СМАТРА СЕ ДА ЈЕ ЗАХТЕВ ОДБИЈЕН

У наставку овог текста објављујемо образац жалбе због недоношења решења првостепеног органа, односно надлежне филијале РФ ПИО.

Корисник војне пензије који је захтевом тражио да му надлежна филијала РФ ПИО, доносе решење о незаконитом умањењу пензије или доношења решења о висини пензије, и уколико није добио тражено решење и након два месеца то се у смислу члана 208. став 2. Закона о општем управном поступку сматра да је захтев одбијен.

Због недоношења, од надлежне филијале, траженог решења, или ако је само добио обавештење које није тражено, потребно је уложити жалбу Дирекцији Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, др Александра Костића бр. 9. Београд.

.....
(Име и презиме)

.....
(Адреса становања)

.....
(Место)

.....
(ЈМБГ)

ДИРЕКЦИЈА И РЕПУБЛИЧКОГ ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

Др Александра Костића 9

Б Е О Г Р А Д

Предмет: Жалба због недоношења решења првостепеног органа

Дана поднео сам захтев првостепеном органу да ми врати делове незаконито умањене пензије или да донесе решење о висини пензије. Уместо да поступи по наведеном захтеву, првостепени орган ми је доставио обавештење, што ја нисам тражио.

Доказ:

-Захтев са пријемним печатом првостепеног органа од

Како првостепени орган и након два месеца није донео решење поводом мог захтева, то се у смислу члана 208. став 2. Закона о општем управном поступку има сматрати да ми је поменути захтев одбијен.

На описани начин, првостепени орган је грубо повредио како процесно, тако и материјално право на моју штету. Када је реч о материјалном праву, прво указујем на одредбу члана 105. Закона о ПИО у коме је јасно прописан начин и услови под којима се правоснажно решење може мењати. Исто тако, одредбом члана 5. Уредбе о начину остваривања и престанку права из пензијског и инвалидског осигурања, прописано је да ће се појединачна решења о усклађивању пензије и других примања војних осигураника издавати на захтев војних осигураника.

Првостепени орган је прешао преко претходно цитираних одредби, као да не постоје, што је недопустиво, а при томе је игнорисао и рокове из члана 208. став 1. Закона о општем управном поступку, што нужно захтева интервенцију другостепеног управног органа.

Из изнетих разлога

П р е д л а ж е м

Да другостепени орган поступи у складу са одредбом члана 236. став 1. Закона о општем управном поступку или да сходно ставу 2 наведене одредбе самостално донесе одлуку поводом мог захтева.

У дана

ПОДНОСИЛАЦ ЖАЛБЕ

.....

**Жалба на донету пресуду основних
судова са вредношћу бода 9,02 за период
од три године од дана подношења тужбе**

ВОДИТИ РАЧУНА О СПЕЦИФИЧНОСТИМА ПРЕСУДЕ

У наставку текста објављујемо оријентациону жалбу коју је потребно уложити Апелационом или Вишем суду, у зависности од пресуђеног износа и правне поуке која се налази у пресуди основног суда.

При томе треба имати на уму да је пресуда основног суда свака за себе специфична и да ова жалба може послужити само као основа за израду жалбе на донету пресуду основног суда.

Жалба се улаже када је донета пресуда основног суда на вредност бода од 9,02 и када се односи на период од три године од дана подношења тужбе.

Препоручујемо да жалбу ипак напишу стручна лица, или да се они који се жале консултују са стручним лицима, како се жалба не би погрешно уложила и у том случају била одбачена.

.....
(број предмета у суду)

ПРВОМ ОСНОВНОМ СУДУ У БЕОГРАДУ за АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ

Тужилац:
(име и презиме, адреса становања)

Тужени: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање,
из Београда – ул. Др. Александра Костића број 9.

Ради: наканде штете ЖАЛБА ТУЖИОЦА

2 примерка + 1 прилог

Пресудом Првог основног суда у Београду П број од године у ставу 1. одбијен је приговор апсолутне и ставрне ненадлежности Првог основног суда у Београду.

Ставом 2. Одбијен је предлог туженог за прекид поступка.

У ставу 3. Делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је тужени обавезан да му на име мање исплаћених месечних износа пензија исплати појединачно наведене износе, по почетној вредности бода од 9,020 динара, за период од 01.01.2008. године до 31.12.2012. године, са законском затезном каматом.

У ставу 4. Одбијен је тужбени захтев тужиоца преко досуђеног новчаног износа од 189.013,71 динара до туженог износа од 506.832,82 динара, /варијанти по почетној вредности бода 9,40 динара/, са законском затезном каматом.

Ставом 5. изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од динара.

Тужилац против ставова 3., 4. и 5. изреке наведене пресуде изјављује следећу

ЖАЛБУ

због: - погрешне примене материјалног права и

п р е д л а ж е

да Апелациони суд у Београду ПРЕИНАЧИ побијену пресуду тако што ће усвојити прецизирани тужбени захтев од године и ОБАВЕЗАТИ туженог да тужиоцу на име мање исплаћених месечних износа припадајућих пензија за период од 01.01.2008. године до 31.12.2012. године исплати износ од динара за законском затезном каматом на појединачне месечне износе наведене у прецизираном тужбеном.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу плати на име трошкова парничног поступка судске таксе за тужбу и првостепену пресуду, на

граду вештаку у износу од 8.000,00 динара, као и износ од 18.000,00 за састав ове жалбе и трошкове парничног поступка на име судске таксе за другостепену пресуду и жалбу, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења године до исплате.

Образложење

Погрешна примена материјалног права, према нашем гледишту, испољава се у два нивоа и то:

Први ниво погрешне примене материјалног права састоји се у прихватању првостепеног суда да се „ванредно усклађење за 11,06% примени на вредност бода од 9,02 динара. Поводом изнетог, налазимо да је првостепени суд погрешно када није прихватио варијанту, коју је израчунао и вештак да је почетна вредност бода износила 9,40 динара и то из следећих разлога:

Како је првостепени суд правилно утврдио, тужилац се, сходно члану 193. став 1. Закона о Војсци Србије налази у саставу ПИО пд 01.01.2008. године. У овој систем, тужилац је ушао са вредношћу бода од 9,40 динара, а не 9,02 динара. Ово је полазиште и с тога је првостепени суд имао обавезу да пође од ове чињенице, а не да врши одузимање повећања које је донео Министар одбране РС. Другачије речено, првостепени суд је на описани начин прекорачио своју надлежност јер једноставно није имао право да мења постојеће одлуке.

У вези саодлуком министра одбране РС треба указати да се у конкретном случају ради о увећању од 01.09.2007. године, које се примењује од 01.01.2008. године, како је уосталом и наведено у тој одлуци. Наиме, наведеног датума министар одбране је доено одлуку о повећању бода за обрачун плата професионалних војника на 9,40 динара и сходно члану 261. став 1. и 2. тада важећег Закона о Војсци Југославије стечен је услов за повећање војних пензија за 4,21%, али се то могло, сходно поменутом Закону, реализовати од 01.01.2008. године јер је било мање од 5%.

Из изнетог произилази да се увећање од 4,21% односило на 2007. годину, како је уосталом и наведено у тој одлуци. У том погледу, сматрамо неспорном чињеницом да су у 2007. години војне пензије повећане за 3,2% од 01.07.2007. године и за 4,21% које се могло рачунати од 01.01.2008. године. У истој години – 2007. години пензије цивилних пензионера повећане су за 3,75% од 01.04.2007. године и за 7,78% од 01.01.2007. године. Изнете околности несумњиво значе да су и цивилним и војним пензионерима пензије повећаване два пута и стога је неодрживо да се повећање из 2007. године узима као повећање из 2008. године. Због тога, када би се узело да се увећање од 4,21% односи на 2008. годину, то не би ништа друго значило осим чињенице да се војни пензионери поново стављају у неравноправан положај.

И/1.

Наводе из предходне тачке ове жалбе базирамо пре свега на Одлуци Уставног суда Републике Србије Уж број 8405/13 од 04.12.2013. године у којој су изнети и темељно образложени општеобавезујући правни ставови. Када је реч о овој Одлуци, сматрамо нужном да посебно укажемо на поједине наводе па тако цитирамо:

„... неиспуњеност законских услова за признавање права на ванредно усклађивање пензија није се могла одвојено ценити у односу на војне осигуранике, јер су пензије остварене до 01.01.2008. године, као и оне остварене после тог датума, морале бити усклађене на исти начин, под istim условима и У ИСТОЈ ВИСИНИ као и пензије у осигурању запослених....”

Из наведене одлуке произилази да су војни пензионери до 01.01.2008. године били у посебном систему и да су од тада укључени у општи систем пензијског и инвалидског осигурања. Из овог става следи закључак да су војни пензионери, а то значи и тужилац, морали добити увећање у истом проценту и у истој висини као и остали пензионери. Тужилац је укључен у општи систем пензијског и инвалидског осигурања са вредношћу бода од 9,40 динара које је остварио у систему у коме се до тада налазио и с тога, сходно изнетим ставовима, морало је на ту вредност добити увећање од 11,06%. Свака друга рачуница – мисли се на рачуницу која се односи на вредност бода од 9,20 динара противна је цитираном ставу Уставног суда. Поред тога, првостепени суд спомиње наведену одредбу уставног суда, али при томе прелази преко цитираних кључних делова, што је правно неодрживо.

И/2.

Други ниво погрешне примене материјалног права односи се на одлуку првостепеног суда у делу у којој налази да је застарело потраживање тужиоца за период од 01.01.2008. године до 30.11.2009. године. У вези са изнетим, првостепени суд наводи да је применио одредбу члана 376. Закона о облигационим односима. Цитирано образложење, према нашем гледишту, неприхватљиво је из више разлога, па да кренемо редом.

II/1.

Пре свега, првостепени суд је пропустио да у цени одредбу члана 376. Став 1. Закона о облигационим односима. Наиме, према овој одредби, како то налази грађанско одељење Вишег суда у Београду /Билтен Вишег суда у Београду број 8/2011/ - „субјективни рок од три године почиње да тече када су кумулативно испуњени услови предвиђени чланом 375. став 1.

ЗОО – од дана када су оштећеном били доступни подаци о свим елементима на основу којих се, поред сазнања да је штета настала и о лицу које штету причинило, могао утврдити и обим настале штете. У конкретном случају, то је дан када су тужиоци примили решење о усклађивању пензија, када су имали могућности да сазнају за настанак штете и да утврде обим штете /разлика између наслеђених пензија у спорном периоду и пензија утврђених решењима о усклађивању/.

Када се наведено и у свему прихватљиво правно схватање подведе под конкретан случај, долази се до следећих закључака:

- тужилац није добио решење о усклађивању пензије, што је иначе неспорна чињеница. Како тужилац није добио решење о усклађивању пензије, а управно орган му је исплаћивао пензију према решењу које је до тада имао, то је јасно да не може бити јасније, да тужилац није могао знати да му органи туженог причињавају штету, а посебно није могао да зна:

- колики обим штете трпи. Иначе, обим штете тужилац је утврдио тек по извршеном вештачењу које је одређено од старне првостепеног суда.

Из описаног стања ствари следи закључак да у конкретном случају нема ни говора о настојању застарелости потраживања, како то првостепени суд неосновано налази.

II/2.

Цитирамо правно резонување засновано на опште обавезујућој одлуци Уставног суда Уж број 9512/2012 од 13.11.2014. године, коју у прилогу жалбе достављамо, а којој у погледу субјективног рока застаре у смислу члана 376. став 1. ЗОО, јасно наводи:

- „У конкретном случају било је од правног значаја не само када је оштећена сазнала за штету, него када је сазнала и за висину, односно коначан обим штете“.

- „Уставни суд оцењује да је у конкретном случају произвољно примењено материјално право тиме што је субјективни рок застарелости рачунат од дана прве исплате породичне пензије након њеног усклађивања...“.

Када се наведени обавезујући правни ставови Уставног суда доведу у везу са наводима побијене првостепене пресуде, тада се долази до једино могућег закључка, који се састоји у томе да је раније наведени правни резон првостепеног суда, по питању рачунања рока застаре у директној супротности са поменутом одлуком Уставног суда.

II/3.

У оквиру истог жалбеног основа, указујемо и на чињеницу да је овде реч и о дугу државног органа – туженог према грађанину – овде тужиоцу, а када је то тако, онда се ни по овом основу не може говорити о року застаре за 3 године како то погрешно узима првостепени суд. Коначно, овде се ради о пензији као материјалном основу за egzистенцију тужиоца. Како се у конкретном случају ради о пензији, то је првостепени суд, према нашем гледишту, морао имати у виду и одредбу члана 6. Закона о ПИО која јасно говори да права из пензијског осигурања не застаревају. У вези изнетог, потребно је указати и на чињеницу да је тужени за цео период, на исти начин као и што и сада чини, вршио тужиоцу исплату пензију, али у мањем износу од припадајуће и због тога тужилац, објективно посматрано, није ни могао знати да ли му је и колико било мање уплаћено. На тај начин долазимо и до правног основа који се огледа у чињеници да се овде ради о дугу или о стицању без основа, што све говори у прилог нашег става да се овде не може применити предходно наведена законска одредба која прописује рок застаре од 3 године.

II/4.

Првостепени суд је погрешно применио материјално право – чланове 150 и 153. ЗПП у односу на трошкове парничног поступка. У том погледу, првостепени суд је пропустио да обавезе туженог да плати тужиоцу износ од 8.000,00 динара на име награде вештаку, коју је овај платио, као што је погрешно када му је признао само део судских такси и при свему томе није урачунао законску затезну камату на те новчане износе.

Из изнетих разлога, предлагемо као у уводу жалбе.

У Београду 2015. године

Подносилац жалбе

Пример обрасца уставне жалбе после пресуде Апелационог или Вишег суда везаног за усклађивање пензија за 11,06 одсто

УЗ ПОМОЋ СТРУЧНИХ ЛИЦА

Уколико другостепени суд (Апелациони, односно Виши суд) потврде пресуду основног суда са вредношћу бода 9,02 динара и три године застаре, на такву пресуду, ко жели, може уложити уставну жалбу Уставном суду, чији образац објављујемо. Због специфичности сваке пресуде другостепеног суда, приликом писања уставне жалбе, потребно је конултовати се са стручним лицима.

.....
(име и презиме)

.....
(адреса становања)

.....
(место)

УСТАВНОМ СУДУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

На основу члана 170. Устава Републике Србије, подносим на-
словном Суду, следећу

УСТАВНУ ЖАЛБУ

у 3 примерка са 4 прилога

Против

- Пресуде Гж од
(навести назив суда)

..... године, коју сам примио дана године и

Предлажем

Да Уставни суд Србије УСВОЈИ ОВУ ЖАЛБУ и да на основу члана 3. у вези члана 32. став 1., и члана 21. став 1. Устава Републике Србије, УТВРДИ ДА СУ НАВЕДЕНОМ ПРЕСУДОМ ПОВРЕЂЕНЕ ПОМЕНУТЕ УСТАВНЕ ОДРЕДБЕ НА МОЈУ ШТЕТУ, ПО ТОМ ОСНОВУ УКИНЕ – ПОНИШТИ НАВЕДЕНУ ПРЕСУДУ И НАЛОЖИ АПЕЛАЦИОНОМ СУДУ (ВИШЕМ СУДУ) У БЕОГРАДУ ДА ДОНЕСЕ НОВУ ПРЕСУДУ КОЈОМ ЋЕ ОТКЛОНИТИ ОВЕ ПОВРЕДЕ.

Образложење

Подносе сам Основном суду у тужбу против Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање из Београда, због накнаде штете на име мање исплаћених пензија, а након обављеног економско-финансијског вештачења уредио тужбу на начин да сам тражио да ми тужени исплати за период од 01.01.2008. године до 2015. године – по почетној вредности бода од 9,40 динара укупно динара са законском затезном каматом.

Првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев и пресудом П број од године обавезао предходно поменутог туженог да овде жалиоцу за период од године до године, по почетној вредности бода од 9,40 динара плати новчане износе наведене у изреци са законском затезном каматом, а при томе је одбио тужбени захтев за плаћање за период од 01.01.2008. године до године.

Против првостепене пресуде изјавили су жалбу – овде жалилац и тужени, па је донео пресуду Гж број од године, којом је преиначио првостепену пресуду тако што је одбио жалбу тужиоца – овде жалиоца де-

лимитно уважио молбу тужиоца и обавезао туженог да му за период од године до године на име мање исплаћене пензије плати по почетној вредности бода 9,02 динара новчане износе наведене у изреци, са законском затезном каматом. Истом пресудом, одбијен је тужбени захтев за период од 01.01.2008. године до додине. На овај начин, исцрпљена су сва редовна правна средства, па је првостепена пресуда уз Гж пресуду постала правноснажна, а ја као жалилац сам исту примио 2015. године, тако да ову жалбу подносим у законском року.

Докази:

Пресуда у П број од године.

Жалба тужиоца против првостепене пресуде.

Пресуда Гж број од године.

Приликом доношења пресуде, Апелациони суд у Београду учињено је повреде предходно наведених Уставних одредби на штету подносиоца жалбе, и то:

ПРАВО НА ПРАВИЧНО СУЂЕЊЕ из члана 32. став 1. Устава Републике Србије.

Према наведеној уставној одредби, свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о мојим правима и обавезама Према нашем гледишту, цитирана уставна норма више је него јасна и она заправо представља темељ целокупног система ове државе.

Право на парнично суђење нарушено је на штету подносиоца жалбе у више нивоа, који ће ради прегледности бити посебно приказани, а потом изнети закључци који потврђују наше гледиште да се у конкретном случају ради о грубом нарушавању овог уставног начела. Сходно изнетом, цитиране уставне одредбе су повређене прво на питању почетне вредности бода овде жалиоца, а потом по питању става другостепеног суда да је у конкретном случају наступила застара потраживања за период од 01.01.2008. године до краја 2009. године. У вези изнетог, посебно указујемо на следеће околности.

I/1.

У односу на почетну вредност бода, ван контекста

(навести назив суда)

целине налази да се:

- Ванредно усклађивање пензија од 01.01.2008. године по решењу туженог од 25.01.2008. године вршило у односу на пензије у 2007. години.

- Вредност бода коришћена за обрачун војних пензија од 01.07.2007. године до 31.12.2007. године износила је 9,02 динара.

- Одлуком министра одбране извршено је усклађивање пензија војних осигураника за 4,21% почев од 01.01.2008. године – од истог датума када је решењем туженог извршено ванредно усклађивање пензија за 11,06%.

- Због тога се проценат ванредног усклађивања од 11,06% у односу на пензије чији су корисници војни осигуранци од 01.01.2008. године примењује на основицу која представља вредност бода од 9,02 динара јер када би се узела као основица вредности бода од 9,40 динара, усклађивање пензија војних осигураника било би извршено и за још додатних 4,21%.

Предходно наведено налажење Апелационог суда, посматрано са уставноправног аспекта, у односу на овде жалиоца представља како нарушавање права на правично суђење, тако и поступање у коме је садржана дискриминација њега као војног пензионера у смислу довођења жалиоца у неравноправан положај у односу на све остале пензионере у нашој држави. Када ово наводим, имам у виду следеће неспорне чињенице:

Овде се жалилац, сходно члану 193. Став 1. Закона о Војсци Србије налази у систему ПИО од 01.01.2008. године. У овој систему, жалилац је ушао са вредношћу бода од 9,40 динара, а не 9,02 динара. Ово је полазиште и стога је другостепени суд имао обавезу да пође од ове чињенице, а не да врши одузимање повећања које је донео Министар одбране РС. Другачије речено, Апелациони суд је на описани начин прекорачио своју надлежност јер

једноставно није имао право да мења постојеће одлуке.

У вези са одлуком министра одбране РС треба указати да се у конкретном случају ради о увећању од 01.09.2007. године, које се примењује од 01.01.2008. године, како је уосталом и наведено у тој одлуци. (Одлука о усклађивању војних пензија за 2007. годину „Службени војни лист“, број 13 од 20.03.3008. године). Наиме, наведеног датума министар одбране је донео одлуку о повећању бода за обрачун плата професионалних војника на 9,40 динара и сходно члану 261. став 1. и 2. тада важећег закона о Војсци Југославије стечен је услов за повећање војних пензија за 4,21%, али се то могло, основом Закона, реализовати тек од 01.01.2008. године јер је било мање од 5%.

Из изнетог произилази:

- Да се увећање војних пензија од 4,21% односи на 2007. годину, како је уосталом и наведено у тој одлуци. Када при томе другостепени суд наводи да се усклађивање пензија по решењу туженог од 25.01.2008. године вршило у односу на пензије у 2007. години, онда се по логици ствари отвара питање из којих разлога се почетна вредност бода – основица од 9,40 динара није односила и на овде жалиоца.

Када је реч о усклађивању пензија, сматрамо нужним да укажемо на још једну посебно важну чињеницу, а из које се јасно види колико је другостепени суд ван контекста целине ценио увећање пензије војним пензионерима за 4,21% и колико је на тај начин дискриминаторски поступао у односу на ову групацију. У циљу конкретизације ових навода, указујемо да су у току 2007. године:

- Војне пензије повећане за 3,2% од 01.07. 2007. године и за 4,21% које се могло применити од 01.01.2008. године.

- У истој години – 2007- пензије цивилних пензионера повећане су за 3,75% од 01.04.2007. године и за 7,78% од 01.10.2007. године.

- Изнете околности несумњиво значе да су и цивилним и војним пензионерима пензије повећане два пута и стога је неодрживо да се повећање за 2007. године узима као повећање из 2008. године због тога, наводи да се увећање од 4,21% односи на 2008. годину, то не значи ништа друго значило осим чињенице да се војни пензионери поново стављају у неравноправан положај и да се у односу на њих врши стварна дискриминација.

На све наводе, које сам изнео и у жалби, другостепени суд не даје никакав коментар – једоставно речено и не спомиње их, као да нису ни изузети. Из овога следи да је поменути суд пропустио да размотри наше аргументе и да је на тај начин повредио право на правично суђење. Овакав правни резон има и Европски суд за људска права у Стразбуру /пресуда Quadrelli против Италије од 11.01.2000/, а што прихвата и Уставни суд.

I/2.

На претходно описани начин, другостепени суд заобилази и Одлуку Уставног суда Републике Србије Уж број 8405/13 од 04.12.2013. године у којој су изнети и темељито образложени општеобавезујући правни ставови. Када је реч о овој Одлуци, сматрам нужним да посебно укажем на поједине наводе, па тако цитирам:

„испуњеност законских услова за признавање права на ванредно усклађивање пензија није се могло одвојено ценити у односу на војне осигуранике, јер су пензије остварене до 01.01.2008. године, као и оне оставрене после тог датума, морале бити усклађене на исти начин, под истим условима и У ИСТОЈ ВИСИНИ као и пензије у осигурању запослених“.

Из наведене одлуке произилази да су војни пензионери до 01.01.2008. године били у посебној систему и да су од тада укључени у општи систем пензијског и инвалидског осигурања. Из овога става следи закључак да су војни пензионери, а то значи и овде жалилац, мора добити увећање у истом проценту и у истој висини као и остали пензионери. Овде жалилац је укључен у општи систем пензијског и инвалидског осигурања са вредношћу бода од 9,40 динара које је остварио у систему у коме се до тада налазио и стога, сходно изнетим ставовима, морао је на ту вредност добити увећање од 11,06%. Свака друга рачуница – мисли се на рачуницу која се односи на вредност бода од 9,02 динара противна је цитираном ставу Уставног суда.

I/3.

Предходно наведено резонување Апелационог суда у Београду по питању почетне вредности бода супротно је и правном ставу Врховног Касационог суда изнетом у ревизијској одлуци Рев број 975/2014 од 10.09.2014. године. Наиме, из образложења наведене одлуке – страна 4 – пасус 2, несумњиво произилази да и тај суд заузима јасан став да се у конкретном случају овде ради о почетној вредности бода од 9,40 динара.

Доказ:

-Решење Врховног касационог суда рев број 975/2014 од 10.09.2014. године.

I/4.

Другостепени суд је у свему повредио право на правично суђење и када је нашао да је застарело потраживање овде жалиоца за период од 01.01.2008. године до краја новембра 2009. године. У вези са изнетим, другостепени суд је у основи арбитрено и на штету овде жалиоца применио одредбу члана 376. ЗОО. Наиме, према овој одредби, како то налази грађанско одељење Вишег суда у Београду /Билтен Вишег суда у Београду број 8/2011/ - „субјективни рок од три године почиње да тече када су кумулативно испошени услови предвиђени чланом 376. став 1. ЗОО – од дана када су оштећеном били доступни подаци о свим елементима на основу којих се, поред сазнања да је штета настала и о лицу које штету починило, могао утврдити и обим настале штете. У конкретном случају то је дан када су тужиоци примили решење о усклађивању пензија, када су имали могућности да сазнају за настанак штете и да утврде обим штете /разлика између исплаћених пензија у спорном периоду и пензија утврђених решењима о усклађивању/“.

Када се наведено и у свему прихватљиво правно схватање подведе под конкретан случај, долази се до следећих закључака:

- Овде жалилац није добио решење о усклађивању пензије, што је иначе неспорна чињеница. Како жалилац није добио решење о усклађивању пензије, а управни орган му је исплаћивао пензију према решењу које је до тада имао, то је јасно да не може бити јасније, да жалилац није могао знати да му органи туженог причиншавају штету, а посебно није могао да зна

- Колики обим штете трпи. Иначе, обим штете жалилац је утврдио тек по извршеном вештачењу које је одређено од стране првостепеног суда.

Из описаног стања ствари следи закључак да у конкретном случају нема ни говора о наступању застарелости потраживања, како то другостепени суд неосновно налази, а то даље јасно значи да је и у овом делу повређено право овде жалиоца на правично суђење.

I/5.

Цитирано правно резонување засновано на опште обавезујућој одлуци Уставног суда Уж број 9515/2012 од 13.11.2014. године, а у којој у погледу субјективног рока застаре у смислу члана 376. став 1. ЗОО, јасно наводи:

- ...“У конкретном случају било је од правног значаја не само када је оштећена сазнала за штету, него када је сазнала и за висину, односно коначан обим штете“.

- ... Уставни суд оцењује да је у конкретном случају произвољно примењено материјално право тиме што је субјективни рок застарелости рачунат од дана прве исплате породичне пензије након њеног усклађивања...“.

Када се наведени обавезујући правни ставови Уставног суда доведу у везу са пресудом другостепеног суда, тада се долази до једино могућег закључка, који се састоји у томе да је раније наведени правни резон другостепеног суда по питању рачунања рока застаре у директној супротности са поменутом одлуком Уставног суда и да је и на овај начин повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење.

I/6.

У односу на застарелост потраживања, указујемо и на чињеницу да је овде реч и о дугу државног органа – туженог према грађанину – овде жалиоцу, а када је то тако, онда се ни по овом основу не може говорити о року застаре од 3 године како то погрешно узима првостепени суд. Коначно, овде се ради о пензији као материјалном основу за егзистенцију тужиоца. Како се у конкретном случају ради о пензији, то је другостепени суд, према нашем гледишту, могао имати у виду одредбу члана 6. Закона о ПИО која јасно говори да права из пензијског осигурања не застаревају. У вези са изнетим, потребно је указати и на чињеницу да је тужени за цео период, на исти начин као и што и сада чини, вршио овде жалиоцу исплату пензије, али у мањем износу од припадајуће и због тога жалилац, објективно посматрано, није ни могао знати да ли му је и колико било мање уплаћено. На тај начин долазимо и до правног основа који се огледа у чињеници да се овде ради о дугу или о стицању без основа, што све говори у прилог нашег става да се овде не може применити предходно наведена законска одредба која прописује рок застаре од 3 године.

Из изнетих разлога, сматрамо да је ова жалба у свему основана и предлажемо као у уводу.

У Београду 2015. године. Подносилац жалбе

Додела солидарне и хуманитарне помоћи у јануару 2015. године

У ПРАВИ ЧАС УГРОЖЕНИМ КОЛЕГАМА

На основу Правилника о начину коришћења средстава солидарности за пружање помоћи члановима Удружења војних пензионера Србије, Извршни одбор је на седници одржаној 23. фебруара 2015. године, размотрио захтеве достављене у јануару 2015. године, и на основу прописаних критеријума и испуњених услова, донео одлуке о додели јенократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника

ОпОр Младеновац ТР: 32.000,00 - по члану 7.481,60 динара,
ОпОр Палилула РР: 35.000,00 - по члану 6.653,73 динара,
ОпОр Нови Београд МС: 32.000,00 - по члану 8.886,23 динара,
ОпОр Шабац, ЋД: 32.000,00 - по члану 10.619,95 динара,
ОпОр Лозница ВС: 35.000,00 - по члану 6.682,20 динара,
ОпОр Нови Београд АД: 35.000,00 - по члану 6.703,74 динара,
ОпОр Нови Сад ФЈ: 32.000,00 - по члану 8.545,15 динара,
ОпОр Нови Београд ВС: 32.000,00 - по члану 8.646,96 динара,
ОпОр Нови Београд МН: 32.000,00 - по члану 8.767,95 динара,
ОпОр Нови Београд МВ: 32.000,00 - по члану 9.038,42 динара,
ОпОр Прокупље ЛД: 29.000,00 - по члану 9.619,68 динара,
ОпОр Нови Београд НВ: 29.000,00 - по члану 7.364,16 динара,
ОпОр Краљево РБ: 32.000,00 - по члану 5.996,41 динара,
ОпОр Крагујевац СЗ: 29.000,00 - по члану 7.521,32 динара,
ОпОр Ваљево СС: 29.000,00 - по члану 7.001,75 динара,
ОпОр Нови Београд ДМ: 32.000,00 - по члану 8.643,35 динара,
ОпОр Нови Београд ИБ: 35.000,00 - по члану 6.760,30 динара,
ОпОр Младеновац ЛМ: 25.000,00 - по члану 10.344,70 динара,
ОпОр Ниш АН: 29.000,00 - по члану 9.943,85 динара,
ОпОр Прокупље СИ: 32.000,00 - по члану 8.712,55 динара,
ОпОр Инђија ЈС: 29.000,00 - по члану 6.942,63 динара,
ОпОр Панчево УМ: 32.000,00 - по члану 8.326,75 динара,
ОпОр Крагујевац ДР: 32.000,00 - по члану 8.844,66 динара,
ОпОр Ђуприја ИР: 32.000,00 - по члану 7.913,08 динара,

Б) На основу Одлуке ГлОд бр. 157-1 од 23.5.2014. године и предлога Оп-Гр организација за пружање помоћи КВП који су имали **штете од поплава**, Извршни одбор на седници одржаној 23. фебруара 2015. године, донео је Одлуку о додели помоћи и то:

ОпОр Обреновац: Шипрага Драган - у износу 30.000,00 динара
ОпОр Обреновац: Јовановић Надежда - у износу 30.000,00 динара -

Новчана средства су уплаћена на текући рачун 25. фебруара 2015. године

Извршни одбор

Снимање на магнетној резонанци ВМА суботом

ДА СЕ МАЊЕ ЧЕКА

У циљу смањења листе чекања за прегледе на магнетној резонанци за војне осигуранике (војни пензионери и чланови породица) Институт за радиологију ВМА организовао је наведене прегледе суботом, почев од 21. фебруара 2015. године.

Уколико лице које има индикацију за преглед магнетном резонанцом није у могућности лично да дође због природе болести, могуће је да заказивање изврши друго лице, уз обавезу да донесе на увид медицинску документацију пацијента и упут за снимање.

С обзиром на чињеницу да су суботом и недељом закључани улази на ВМА, сем онога од Хитне помоћи, заказани осигураници ће до историја Института за радиологију стизати преко Хитне помоћи.

Обележен Дан Војномедицинске академије

ПОНОС ВОЈНОГ САНИТЕТА

Током 2014. године у Специјалистичкој поликлиници ВМА амбулантно прегледано више од 300.000 пацијената, хоспитализовано више од 34.000 оних којима су били неопходни сложенија дијагностика и лечење, урађено око 27.000 хируршких интервенција,

Добитници признања и учесници програма у обележавању Дана ВМА

Поводом 171 године постојања Војномедицинске академије, 2. марта је у Дому Војске одржана свечаност и додела признања којој су присуствовали председник Републике Србије Томислав Николић, министар одбране Братислав Гашић, министар здравља Златибор Лончар и начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић, као и бројни пријатељи те установе.

Честитајући празник запосленима на ВМА, министар Гашић је истакао да је та кућа, која је створена марљивим радом, великим знањем али и одрицањем људи који су јој посветили живот, одувек била понос војног санитета па због тога и не треба да чуди што је стекла велики углед, како у земљи, тако и у свету.

- Рационалним приступом и добрим, домаћинским, руковођењем, успели смо да очувамо све сегменте рада ВМА. Како здравствени, који је најважнији, тако и научноистраживачки и образовни сегмент. Бригом о здрављу наших припадника, али и грађана, радите још једну важну ствар – испуњавате основни задатак ваше струке – нагласио је министар одбране додајући да резултати рада потврђују да су током протекле године запослени на ВМА великом посвећеношћу у збрињавању војних и цивилних осигураника, показали како се ради у интересу грађана, војске и друштва.

Гашић је посебно истакао и Медицински факултет ВМА, који је јединствен у земљи и региону, јер обједињује медицински и војни позив.

- Ове године имамо привилегију коју има ретко који систем одбране у свету. Наиме, 2015. година остаће упамћена и по томе што ћемо промовисати прву класу санитетских потпоручника. Ове године они завршавају шестогодишње базичне студије медицине и почињу да службују у војном санитету – нагласио је министар одбране истичући и међународну сарадњу ВМА,

Они су будућност војног санитета: кадети Медицинског факултета

због тога што је то значајан сегмент спољне одбрамбене политике, као и учешће припадника ВМА у оквиру санитетских тимова у мировним мисијама УН и ЕУ.

Према његовим речима, задатак Министарства одбране је да и даље подржава ВМА у сваком сегменту у којем је то неопходно, а запослени на ВМА да и убудуће поштују Хипократову заклетву.

Како је истакао заступник начелника Војномедицинске академије пуковник проф. др Зоран Шегрт, ВМА је створена и развијана заједно са српском државом и војском, прошла је с њом све ратове и страдања и постала је остала нераскидиви део наше националне историје.

- Кључну заслугу за то имају наши професори - учитељи који су визионарски планирали кад су од једне војне болнице стварали и створили заокружену целину — под једним кровом лечење, образовање и научноистраживачки рад. У медицини, у којој је често сваки минут драгоцен, а понекад и ненадокнадив, а Војномедицинска академија је место на коме је могуће за десетак минута оформити конзилијум лекара и донети најбољу одлуку са циљем да се болесник излечи или његова патња умањи – истакао је пуковник Шегрт.

Говорећи о оствареним резултатима, пуковник Шегрт је истакао да је током претходне 2014. године, у Специјалистичкој поликлиници ВМА амбулантно прегледано више од 300.000 пацијената, хоспи-

ИЗ ИСТОРИЈЕ ВМА

Дан Војномедицинске академије обележава се 2. марта као сећање на 2. март 1844. године када је кнез Александар Карађорђевић потписао Указ којим се проглашава „Закон о устројењу шпитаља Централне војске“. Ова војна болница у Београду, од настанка до данас, променила је шест локација постепено се развијајући од Војне болнице Дунавске дивизијске области и Главне војне болнице армијске области преко Главне војне болнице НОВЈ до данашњег издања на Бањици. Војномедицинска академија основана је 1949. године, а Скупштина Федеративне народне Републике Југославије (ФНРЈ) усвојила је Закон о Војномедицинској академији 1960. године. Изградња нове зграде ВМА на Бањици, која је један од симбола Београда, завршена је 1981. године. Одлуком Владе Републике Србије од 13. децембра 2007. године, ВМА је функционално укључена у систем републичког здравства са 40 одсто својих капацитета почев од 1. јануара 2008. године.

ПОД ИСТИМ КРОВОМ 27
КЛИНИКА И 17 ИНСТИТУТА

Својим капацитетом од 1.200 кревета, комплекс ВМА се простире на 21 хектар, сама зграда има око 180.000 квадратних метара и подељена је у више од 60 техничко технолошких целина са око 6.000 просторија.

ВМА има 27 клиника, 17 института, Специјалистичку поликлинику, Национални центар за контролу тровања, Центар хитне помоћи и Центар за трансплантацију солидних органа у којима се спроводи више од 5.000 различитих дијагностичких и терапијских процедура. Припада Министарству одбране Србије и захваљујући војној организацији и преданости запослених, призната је и награђивана као медицинска установа уређена по највишим светским стандардима. Међународна сарадња се веома интензивно спроводи кроз бројне активности од којих је једна од најзначајнијих учешће војномедицинског особља у мировним мисијама.

тализовано више од 34.000 оних којима су били неопходни сложенија дијагностика и лечење, урађено око 27.000 хируршких интервенција, а у Институту за трансфузиологију је током прошле године прикупљено више од 9.000 литара крви, која је, након обраде по највишим стандардима, употребљена за лечење како пацијената ВМА, тако и пацијената у бројним здравственим установама широм државе.

У наставку свечаности, традиционално су уручена и признања најбољем хирургу, најбољем аутору и рецензенту Војносанитетског прегледа, као и најбољој организационој јединици ВМА по избору колега.

Поводом празника, пуковник Шегрт поделио Плакету Војномедицинске академије Војсци Србије, коју је примио начелник Генералштаба генерал Љубиша Диковић.

Зашто смањивање пензија није по Уставу

ЗАКОН САМ СЕБИ ПРОТИВУРЕЧАН

Професор Правног факултета у Новом Саду Момчило Грубач објавио је у дневном листу „Данас“ текст који се односи на смањење пензија у Србији који због значаја преносимо у целисти:

„Оцена уставности спада у искључиву надлежност Уставног суда, па само он може законе или поједине законске одредбе проглашавати неуставним. Међутим, то не значи да грађани о том питању не могу да имају и изразе свој став, пре или после одлуке Уставног суда, посебно ако се има у виду његова спорост у одлучивању, нарочито у политички осетљивим стварима.

Пензије су у Србији умањене законом коме је дат члан и обманивачки назив: Закон о привременом уређењу начина исплате пензија („Сл. гласник РС“, 116/2014). Према том називу могло би се помислити да је у питању пропис којим се привремено мења техника и начин исплате пензија, на пример, да их више неће доносити поштар него да ће пензионери сами морати да одлазе у пошту и да их тамо подижу. Тек кад се прочитају две кључне одредбе тог кратког закона (чл. 2 и 3), види се његов прави смисао и стварни циљ - да се појединим категоријама пензионера умање пензије. Закон има и многе друге формалне, али и крупне суштинске недостатке. У наслову закона стоји да је реч о привременом уређивању, тј. умањивању пензија, али у њему нема ниједне одредбе којом се одређује рок тог привременог стања, па је због тога закон сам себи противречан. Докле ће то „привремено стање“ трајати не зависи од закона, него од воље која стоји изнад закона. Законодавац је поступио лицемерно, па је временско важење закона, у ствари, везао за дужину живота пензионера; за једне ће он важити кратко, за друге мало дуже, а за неке много дуже, зависно од тога кад им је суђено да напусте овај свет.

Осим тога, поједине одредбе закона нису у сагласности са Уставом, и то су његови основни и суштински недостаци. Та оцена полази од става заузетог у више одлука Европског суда за људска права, коме се ради заштите одавно могу обраћати и грађани Србије, према коме је пензија имовинско право, тј. својина грађана. Устав Србије јамчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (члан 58 став 1). Већ само доношење закона о умањењу пензија супротно је тој одредби Устава јер је нарушило „мирно уживање“ пензионерског права стеченог на основу закона. Истина, Устав каже да право својине може да буде одузето или ограничено, али само у јавном интересу који је утврђен законом и то уз накнаду (члан 58 став 2). Законодавац је грубо игнорисао и један и други уставни услов. Јавни интерес за умањење пензија није утврђен законом регуларно и аргументовано. Рећи да се то чини „с циљем очувања финансијске одрживости пензионерског система“ (члан 1) није довољно, као што није довољна ни часна реч председника Владе. О накнади, којом Устав условљава одузимање имовине грађана, у закону нема ни речи. Чак супротно томе, у члану 4 закона стоји да ће се исплата умањених пензија сматрати коначном на основу чега се може закључити да никакоу накнаду за оно што им буде одузето грађани никада неће добити. Тај је поступак законодавца очигледно противустан.

На крају, треба још истаћи да се при свакој експропријацији која је заснована на праву мора знати количина и вредност имовине која се одузима. У случају ове експропријације то је остало потпуно неодређено. Пензионери знају колико им се одузима месечно, али колико ће им бити одузето укупно, вероватно никад неће сазнати. Величина њиховог принудног прилога „бољој будућности“ зависи од дужине њиховог, по правилу, кратког пензионерског живота“.

Нова визуелна обележја УВПС

СИМБОЛ ОФИЦИРСКЕ ЧАСТИ И МОРАЛА

На предстојећој годишњој Скупштини Удружења војних пензионера Србије наћи ће се предлог Главног одбора Удружења о новим визуелним обележјима наше организације.

Иницијативу за израду нових решења покренули су чланови Удружења из више средина, сматрајући да обележја треба ускладити са савременим концептом дизајна.

Задатак је поверен Милену Чуљићу, академском сликару и дизајнеру, иначе члану Редакције листа „Војни ветеран“.

Нови знак (лого) се састоји из више делова: круг са плавим тачкама на белој позадини представља организацију и чланове УВПС; у средини знака уграђен је штит полукружног облика црвене боје – подељен белим крстом са четири поља, са по једним белим словом (УВПС) у сваком пољу; застава Србије се простира испод штита, лево и десно, и излази изван кружног тачкастог плавог оквира; две укрштене сабље испод самог штита у доњем делу круга – симбол су официрске части, морала и светлих традиција.

Зставу УВПС представља правоугаоно бело поље у пропорцији 1 (висина) према 2 (дужина) са хоризонталним поређаним плавим тачкама на средини по целој дужини. Изнад плавих тачака уграђен је знак УВПС. Знак је померен у лево (према копљу) за 1/7 укупне дужине заставе.

Нови знак и застава УВПС, ако буду усвојени, биће званични симболи Удружења. Промене ће се такође одразити на изглед значке и признања УВПС.

Предлог нових обележја УВПС објављен је на насловној страни овог броја.

Покушај разбијања јединства Удружења

ГРУБО МЕШАЊЕ У УНУТРАШЊЕ СТВАРИ УВПС

Удружење војних пензионера Србије упутило је писмо општинским и градским организацијама Удружења везано за акт којим им се обратила неформална група војних пензионера. Писмо доносимо у целисти:

„Неформална група 'Војни пензионери Србије - ФБ група', Удружење пензионисаних подофицира Србије – градски одбор Ниш, Удружење бескућника Србије и Асоцијација пензионисаних припадника Војске Србије упутили су акт општинским и градским одборима УВПС, позивајући их „на организационо и акционо јединство“.

Руководство УВПС сматра да је реч о најгрубљем начину мешања у унутрашње ствари једне организације и очигледном покушају да се разбије јединство УВПС. С обзиром на то да је реч о групи која није легална и леги-

тимна, дакле нерегистрованој ad hoc групи, упозоравамо општинске и градске организације да не треба поступати по захтеву те неформалне групе. Општински и градски одбори, без овлашћења или одлука Главног одбора УВПС, не могу да ступају ни у какве аранжмане са неформалним групама, што је регулисано Статутом УВПС.

Удружење је Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, поводом састанака са неформалном групом пензионера упутило два акта у којима су наведени ставови Удружења у вези са остваривањем права на ванредно повећање пензија за 11,06 одсто од 1.1. 2008. године.

УВПС је непрекидно седам година предузима низ мера на остваривању права и управо тим активностима је обезбеђено признавање права, а након изјава премијера и неких министара да нам то право припада, очекујемо доношење решења РФ ПИО о ванредном усклађивању пензија за 11,06 одсто од 1.1. 2008. године и ефикаснији рад судова у парничном поступку“.

Саопштење Клуба генерала и адмирала Србије

„ХУМАНИТАРЦИ“ ОПРАВДАВАЈУ АГРЕСОРА

С циљем оправдања „хуманитарног бомбардовања“ НАТО-а, ФХП нас бомбардује нетачним, а тиме и нехуманим, подацима који умањују злочине које је починила ова коалиција и самим тим што еклатантан пример агресије НАТО на Савезну Републику Југославију замењује речју „бомбардовање“

У средствима информисања 13. фебруара ове године пренета је вест са скупа Центра за евро-атлантске студије, где је представница Фонда за хуманитарно право (ФХП) изнела податке да је број жртава НАТО бомбардовања Србије преувеличан и да је „од последица дејстава НАТО авијације погинуло 758 људи..., око 450 су били цивили а око 300 припадници Војске Југославије (ВЈ), МУП-а Србије и Ослободилачке војске Косова...“ (извор Бета, 13. фебруар 2015.). Ово је већ други пут да ова невладина организација износи фризирани податке нашој, али и светској, јавности са јасним намерама умањивања одговорности и улепшавања слике о НАТО алијанси.

С циљем оправдања „хуманитарног бомбардовања“ НАТО-а, ФХП нас бомбардује нетачним, а тиме и нехуманим, подацима који умањују злочине које је починила ова коалиција и самим тим што еклатантан пример агресије НАТО на Савезну Републику Југославију (СРЈ) замењује речју „бомбардовање“. Перфидно се чини покушај да се борбена дејства НАТО издвоје од свеукупне ситуације у СРЈ у ратном периоду од 24. марта до 26. јуна 1999. године, која је настала управо самовољном агресијом НАТО на СРЈ.

Дефиницију појма „агресија“ усвојиле су Уједињене нације Резолуцијом Генералне скупштине број 3314 из 1974. године, по којој „прво отпочињање употребе оружане силе од једне државе противно Повељи представља доказ акта агресије“. Према тачки 2. члана 3. наведене Резолуције акт агресије представља и „бомбардовање територије неке државе од стране оружаних снага друге државе или употреба ма ког оружја од стране једне државе против територије друге државе“. Она је важећа за све државе међународне заједнице и онда и сада.

Срамота је да број погинулих цивила у тој агресији још није утврђен од стране државних органа, што, очигледно, погодује манипулисању бројем жртава. Војска Југославије је тачно утврдила жртве у својим редовима још у периоду самог рата и свакој ожаловљеној породици организовано изјавила саучешће за изгубљеним јунаком одбране отаџбине и чисти.

Влада СРЈ је у спомен књизи „Јунаци отаџбине“, март. 2000. објавила појединачне податке о 1.002 погинула и нестала припадника ВЈ и припадника МУП-а на територији СРЈ, са биографијом у којој је наведено време, место и узрок погибје. Књига је уручена свакој породици погинулог-несталог јунака одбране слободе отаџбине.

Манипулисање са бројкама жртава покушајем „издвајања“ у циљу умањивања одговорности агресора срамотан је чин, а посебно делити жртве на оне које је убио НАТО и оне „друге“, што из објављених података произлази. Сви они су жртве рата који је НАТО без устежања и супротно међу-

народном праву водио против СРЈ, или просто речено жртве агресије НАТО.

У духу демократског принципа истине, снажно се супротстављамо било чијем и било каквом прекрајању истине, манипулацији и подели жртава Србије у овом одбрамбеном рату, ма од чије руке су пале. Сви су часно погинули за најсветлије идеале слободе и части своје домовине.

Све жртве рата 1999. године жртве су НАТО дејстава, па и оне које су последица дејстава ОБВ, јер да није било агресије не би било ни тих жртава. Такође то се односи и на жртве албанског становништва на КиМ. А где су ту они који су умрли од последица рањавања, нестали чија се судбина ни до данас не зна, па и они умрли од разних врста малигних обољења по завршетку рата?

Хуманије би било да се манипулатори истином позабаве последицама нехумане, (или да докажу њену хуманост) употребе муниције са осиромашеним уранијумом од стране НАТО, оружја са дуготрајним дејством, од кога данас умиремо и од кога ће умирати наредних векова и

Срби и Албанци. Да се забаве и жртвама употребе нехуманих и забрањених касетних бомби по цивилном становништву, судбинама породица које остадоше без домова и хранилаца, судбином жртава трговине људским органима, судбинама инвалида рата, и другим последицама агресије.

Очито је да се мора убрзати рад на идентификовању свих жртава у току агресије НАТО-а, како би се избегла злоупотреба и манипулисање њиховим бројем у оквиру наставака рата против Србије неоружаним средствима, оптужујући је и за сопствене жртве, како се то из података ФХП закључује. Не би нас изненадило да једног дана саопште да смо сами на себе извршили агресију и да су те жртве саме криве што су се нашле на путу моћне коалиције.

Заштитника грађана позивамо да испита има ли места да интервенише у циљу заштите грађана од узнемиравања јавности оваквим наступима „бомбардовања“ манипулисаним подацима и досипања соли на свеже ране породицама које су изгубиле своје најмилије.

Поводом напада на војни врх огласио се Клуб генерала и адмирала Србије

АГРЕСИЈА НА СРПСКИ НАРОД СЕ НАСТАВЉА

Државни и војни врх је одбацио оптужбе против актуелног начелника Генералштаба, који је часно обавио своју дужност у одбрани отаџбине. Сматрамо да тако треба реаговати и у осталим случајевима – на пример генерал-мајора Драгана Живановића.

Клуб генерала и адмирала Србије је до сада у више наврата упозорио носиоце власти и јавност да агресија против Србије није завршена и да се она наставља другим средствима, каже се на почетку саопштења за јавност тог невладиног, неполитичког и непрофитног удружења.

„Агресор 1999. године није успео да уништи Војску Југославије, иако је агресија извршена прекомерном употребом силе, уз коришћење свих расположивих борбених средстава, па чак и оних за масовно уништавање која ће наносити смрт вековима после употребе.“

Данас се, и после 15 година, наставља јуриш на командни кадар који је на челу својих јединица успешно бранио сваку стопу своје отаџбине.

У саопштењима наших чланова на наступима на више округлих столова и научних конференција јасно је наглашавано да се агресија на СР Југославију и данас Србију одвија у више етапа и фаза.

Резултати прве етапе агресије су већ познати. Немилосрдно су рушени привредни, верски, културни и историјски објекти у земљи, убијани су незаштићени становници – стари, жене, деца...

У следећој етапи, кроз неколико фаза, чини се све да се Војска сведе на цивилну заштиту – уништен је армијски и корпусни систем организације Војске, војни врх је оптужен за ратне злочине и изручен Међународном кривичном суду за бившу Југославију, пензионисани су сви они који су заслужни за успешну одбрану 1999. године, посебно на Косову и Метохији, распродата су борбена и неборбена средства... Чинило се све да се умањи борбена способност Војске, али и смањи њен углед у народу тврдњама да је изгубила рат и да има много војних пензионера.

Чине то они који су немилосрдно смањили бројно стање Војске пензионисујући њене припаднике на врхунцу способности за дужности које су обављали...

Данас је на реду следећа фаза урушавања способности и угледа Војске кроз активности Фонда за хуманитарно право који неаргументовано покреће оптужбе против команданата који су предводили своје јединице у одбрани од агресије, а Тужилаштво за ратне злочине одмах покреће истраге, а да и не покушава да истражује злочине над српским и неалбанским становништвом почињеним пре, у току и после агресије.

Државни и војни врх је одбацио оптужбе против актуелног начелника Генералштаба, који је часно обавио своју дужност у одбрани отаџбине. Сматрамо да тако треба реаговати и у осталим случајевима – на пример генерал-мајора Драгана Живановића.

Јасно је да су све ове оптужбе политичке природе, у овом случају уперене против актуелне власти и Војске Србије, која има висок углед у свом народу.

Сматрамо потребним да се на ову тему организује научни скуп на државном нивоу на коме би се сагледале активности невладиног сектора. Неопходно је законом утврдити транспарентност финансирања невладиних организација.

Клуб генерала и адмирала Србије подржава настојање садашњих органа власти да чврсто стану у одбрану своје Војске, да подижу њену борбену способност. Сматрамо да опасности од оружаног сукоба нису прошле. И даље постоје претензије на делове наше територије, имамо нерешене границе са суседима, на Косову и Метохији се ствара војска, а тероризам се шири на тлу Европе...

Агресија на Србију планирани геноцид

БУГАРИ ЗАБРАНИЛИ РЕЧ СРБИН

Бугарска је одмах по окупацији дела Србије на окупираној територији укинула право српском народу на националну индивидуалност, и истовремено, назвала га моравским Бугарима. На окупираној територији завела је окупациони систем карактеристичан по беспощедној пљачки народа и природних и привредних богатстава Србије.

Бугарска је, све до нове агресије на Србију октобра 1915, водила преговоре и са силама Антанте и са Централним силама о приступању у један од тих војних савеза, а представници оба блока су јој, трагично, а истинито по Србију, нудила уступке на штету Србије. А онда, 6. септембра 1915, месец дана уочи нове агресије, Бугарска је потписала тајни Уговор којим је Немачка прихватила и гарантовала за бугарске територијалне захтеве и претензије према туђим (и српским) територијама као надокнаду за учешће у рату на страни Централних сила.

У јесен, 6. октобра 1915, Аустро-Угарска, Немачка и Бугарска су извршиле агресију на Србију. Све су се руководеле истим циљевима – да војнички успех искористе за остваривање трајних територијалних, политичких и економских интереса, као и за, веровали су у то, коначно уништење Србије и српског народа.

Бугарске трупе извршиле су агресију на Србију ноћу 13/14. октобра 1915. године. Већ у првом налету заузеле су нека погранична места. Истовремено, бугарски цар и влада издали су проглас којим позивају бугарски наоружани народ на „заштиту родног краја“ и да „ослободи поробљену нашу браћу од српског јарма“.

У тој тројној агресији на нејаку и исцрпљену Србију – аустромађарске-немачке и бугарске снаге бележиле су – у рату против усамљене и војнички знатно слабије Србије – успех. Повољан развој тих војних операција – и са запада и са севера, а бугарских јединица и са истока – послужио им је да сва три агресора, Немачка, Аустроугарска и Бугарска, заузму непоколебљив став према Србији – да је треба уништити и да она мора нестати са политичке карте Европе.

После повлачења српске војске преко Албаније на Крф крајем 1915, Бугарска је окупирала источну и јужну Србију, односно територију између српско-бугарске државне границе до Велике Мораве на западу, затим на северу све до Дунава, као и цело подручје јужно од линије Рибарска Бања – Јастребац па све до Ибра, затим део Косова и Метохије и јужну Србију – Македонију.

Беспощедна пљачка народа

Заузету територију Бугарска је поделила на две окупационе зоне. Једну је чинила војноокупацијска област Мораве са седиштем у Нишу, а другу војноокупацијска област Македонија са седиштем у Скопљу. Већ половином децембра 1915. Бугарска испољава нову похлепу па захтева и тражи да јој, због учешћа у рату против Србије, припадне у целости железница Смедерево – Ниш и делови територије на левој обали Мораве.

Бугарска је одмах по окупацији дела Србије на окупираној територији укинула право српском народу на националну индивидуалност, и истовремено, назвала га моравским Бугарима. На окупираној територији завела је окупациони систем карактеристичан по беспощедној пљачки народа и природних и привредних богатстава Србије. Бугарске окупационе снаге и органи окупационе власти организовано су спроводили геноцид над читавим српским народом. У оквиру тога, приступили

су насилној бугаризацији српског становништва, а окупационе власти су се понашале, као да су на својој, а не на туђој – српској територији коју су окупирали.

На удару органа бугарских окупационих власти прво су се нашли српски језик, вера и књиге, посебно историја српског народа и споменици његове националне културе и баштине. У обрачуну са народом забрањивали су употребу речи Србин. „Та реч“ пише у бугарској наредби, има да се потпуно „изгуби и нико не сме да је изустити“. Бугарска окупациона власт је састављала спискове српских политичара, интелегенције, учитеља, свештеника, јавних радника, чиновника и других угледних личности. Намера је била да све виђеније Србе, као могуће противнике великобугарских претензија, физички уклони. Део српске популације који ни на који начин није пристајао на бугаризацију интерниран је у логоре у Бугарској, док је други део (велика већина) убијен код Сурдулице и на другим страстиштима српског народа у Србији 1916–1918. године.

У време окупације дела српске државне територије, бугарска окупациона власт је затворила све српске школе. Уместо њих отварања је бугарске, са бугарским наставним особљем. Учитељи и наставници српске националности протерани су из наставе, односно убијани су или интернирани у концентрационе логоре у Бугарској. Најсуровији обрачун бугарских окупационих власти у Србији био је усмерен против српске цркве и њеног свештенства. У свему том бугарско свештенство се, супротно начелима хришћанства, немилосрдно светило српској цркви и њеном кадру, и непосредно је стајало иза убиства бројних српских свештених лица.

У намери да уништи трагове вековног постојања Срба у Македонији, посебно њихове средњовековне доминације на тим просторима, Бугари су из српских цркава уклањали старе натписе, ликове српских владара и светаца, а уместо њих исписивали текстове на бугарском и наносили слике својих владара. У обрачуну са свим што је било српско и што је на Србе подсећало, Бугари су веровали да Срби трајно затиру траг. Спаљивали су све књиге писане на српском језику, а нису поштедели ни судске, административне и црквене архиве. При томе, остављали су само црквене (матичне) књиге рођених, да би им послужиле као основ за присилну регрутацију младих Срба.

ПИШЕ:

проф. др
Милоје
ПРШИЋ,

пуковник у пензији

Рајс о злочинима окупатора у окупираној Србији (1915–1918)

Доказе о злочиначким – геноцидним поступцима бугарских окупационих јединица и органа власти, о физичком истребљењу српског народа са окупираних подручја, потпуном уништењу његове материјалне и духовне културе на српској територији која се нашла под бугарском окупацијом прикупила је, поред А. Рајса, и посебна међусавезничка комисија, која је формирана управо са задатком да испита повреду Хашке конвенције и општег међународног права од стране Бугара у периоду окупације 1915–1918. године. И Рајс и наведена међусавезничка комисија на списак бугарских злочина, поред осталог, ставили су масакре, мучење и сакаћење српских заробљеника и рањеника. Заробљенике који су избегли смрт, бугарске власти су третирале супротно одредбама ратних закона. Сви они су прво опљачкани, а официре терали на физичке радове у непосредној зони ратних операција, веома често и на самој линији фронта, односно у зони борбених дејстава. У извештајима А. Рајса и међусавезничке комисије налазе се подаци о покољу српског цивилног становништва, односно попис злочина које су почини не само официри, војници и комите бугарске војске, него и службеници бугарске окупационе власти. Осим тога, у извештајима комисије објављени су бројни подаци о: силовањима, интернирањима цивила у концентрационе логоре, разним наметима, реквизицијама и порезима, пљачкама и отимачинама, присиљавању припадника српског народа на целодневно кулчење, и о разарању и уништавању његових материјалних добара.

Дакле, Рајсова мисија у Србији није завршена само објављивањем резултата анкета о аустроугарским злочинима у Србији

Сведочанству о злочину Бугара у Врању

у лето и јесен 1914. године. Напротив, он је, после пробоја Солунског фронта 15. септембра 1918. године наступајући са Моравском дивизијом која је гонила непријатељске – бугарске снаге, у свим местима кроз која је пролазило – вршио увиђај о злочинима која су над Србима на окупираним подручјима починили Бугари. Истим методама као и при утврђивању аустроугарских злочина 1914, прикупљао је податке о злочинима које су за време бугарске окупације, од новембра 1915. године до септембра 1918, починиле бугарске окупационе трупе у Сурдулици, Врању, Нишу, Прокупљу, Топлици, Лесковцу, Владичином Хану, Пожаревцу и многим другим местима, и о томе обавестио европску и светску јавност.

Тежа зверства од оних које су чинили Аустроугари

О зверствима бугарских окупационих војних снага и органа власти Рајс пише да су „далеко отишли испред Аустријанаца и Немаца“. Садржај анкете је, представљао потресну истину о анималном понашању Бугара и тешком страдању српског народа. Бугарски војници су, према сведочењу очевидаца – „скидали луђе голе па их онда тукли“ и после тога убијали; ухваћене српске војнике су мрцварили и клали, или су им пре тога „кожу са лица драли“, или су јуришали на „повезане коморије, ударајући их сабљама“. Они су од народа отимали материјална добра, силовали жене и девојке, одводили српске младиће и регрутовали их за своју војску или радне јединице, итд.

Зверства бугарских војника над српским народом и заробљеним српским војници-

КАКО ДО КЊИГЕ

Књига „Злочини над Србима у Великом рату“, чувеног криминолога из Лозане, из које објављујемо одломке, а објавила је издавачка кућа „Свет књиге“ можете набавити путем телефона 011/7247-307 или имејлом .

ма Рајс је забележио и у *Извештају српској Врховној команди српске војске – Сурдулица*. Документ који се чува у Архиву Југославије прворазредан је архивски извор. У првој реченици и з в е ш т а ј а Рајс је записао да је „мала варош

Сурдулица стекла једну жалосну славу у Србији, због страховитих масакрирања извршених у њој од стране Бугара. То је била једна станица на путу изгнанаства кроз коју су пролазили несретни Срби, одвођени у бугарско ропство“. Рајс наводи да су у Сурдулици бугарски војници, крајем 1915. и почетком 1916. године, убили од 2.000 до 3.000 људи; да су жртве доводили са стране (само су три биле из Сурдулице); да су убиства вршили на местима Врла Река, Дубрава, Стојкова шума, Дубока долина, Калифер, Радићеве баре и Влашка дола; да су „начином извршења ових убиства на лицу места“ руководили командант места потпоручник Стојан Ђурков и „специјална комисија“, коју су чинили Нестор Симонов, Тодор Витанов и Пејова – сви из 42. бугарског пука; да је пуковник Петар Калаканџијев, мајор Илков, лекар Сапунџијев и др Василијев слали егзекуторе из Врања да би убијали у Сурдулици; да је фелдвоб Алекса Попов из Царибрда сам убијао; да је 70 људи из Сурдулице интернирано; да је 200 српских младића регрутовано за бугарску војску – као регрути радници; да су Бугари све реквизирали; да је српска црква уништена и да је становништво морало бесплатно да ради. Рајс је, осим тога, записао да су официри и војници бугарске војске, чија имена и дужност наводи, злочине над српским становништвом чинили у Нишу, Врањској Бањи, Лесковцу итд.

Пропагандни рат зарад прикривања злочина

Рад А. Рајса *Зверства Бугара и Аустро-Немаца (бугарска зверства у току рата)* представља изузетно вредан историјски извор – односно докуменат првог реда. Ова књига која је штампана у Солуну 1916. године садржи изворне податке о страдању Срба у току рата. Рукопис није штампан под Рајсовим именом, али методологија рада и интерпретирања резултата истраживања злочина аустроугарских, немачких и бугарских трупа у Србији потврђују да је и ово његов рад који је урађен за потребе српске владе.

Рајс у свом раду прво наглашава да се, по правилу, агресори на Србију – Аустроугарска, Бугарска и Немачка, а затим исте те стране као окупатори – веома вешто служе пропагандом и да у ствари воде прави пропагандни рат којим прикривају злочине које су починиле њихове трупе за време агресије и, посебно, после окупаци-

је територије државе Србије. „Жалосна је судбина“, пише Рајс „односно свију оних Срба који су пали непријатељу у руке, а још су при томе у годинама да буду војни обвезници. Сви су они употребљени или као борци у непријатељској војсци или као аргатници за најтеже и најпрљавије послове“. Окупатори су покупили, по варошима и селима, све способне мушкарце и одвели их „на најудаљеније фронтове“. Наиме, бележи Рајс, Немци су „читавим возовима одводили Србе на француски фронт, где, под страховитом ватром француске артиљерије, оправљају немачка утврђења код Вердена... Аустријанци су такође одводили друге Србе у истом циљу на италијански фронт“.

О геноцидном ратовању Аустро-Угаро-Бугаро-Немаца против Србије, Рајс је своје радове објављивао у престижном холандском листу „Телеграф“ и швајцарском „Газет д Лозан“. Наиме, он сажето описује прво, ослобађање града Битоља, а знатно детаљније о страдању српског становништва под бугарском окупацијом. У тим текстовима забележио је разарање града које чине бомбардовањем и Бугари и Немци. О томе он пише да је на град Битољ од новембра 1916. до марта 1917. пало 5.285 тешких пројектила, да „непријатељ даноноћно бомбардује град“, да употребљава „запаљиве пројектиле са загушљивим гасовима“, и да је последица свега тога, Битољ, иако отворен град, разорен.

Употребљавана муниција са корективним зрном

Извештај о бугарским злочинима у окупираној Србији 1915–1918, представља извор првог реда – документ посебне вредности. Чува се у Београду у Војном архиву. Документ је на француском језику. За његово писање Рајс је на терену, сакупљао материјал од јула 1918. до јануара 1919. године. На више од 100 страна, као судски вештак, навео је резултате своје истраге о врстама пушчане муниције коју су, у недостатку муниције с експлозивним зрнима, користиле бугарске јединице за време напада на Србију 1915. Рајс пише да пушчану муницију бугарске производње карактеришу парчићи „који потичу од преокренутих зрна“ која је такође била забрањена конвенцијама. Извештај – анкета, садржи податке о злочинима и пљачкању материјалних добара које су припадници бугарске окупаторске војске и окупациони органи власти починили у Алексинцу, селима Горње Павловце, Нерадовце, Ореовци, Горњој Конуши, Лесковцу, Властотинцу, Прокупљу, Врању, Ђуприји, Ражању, Пожаревцу, Кобиљу, Кладурову, Рановцу, Лазници, Крепољину, Великом Селу, Петровцу, Жагубици, манастиру Горњаку – због тога што су у њему наведена имена, дужности, звања, образовање и недела починилаца за које се оптужују и окривљују. Осим тога, објављен је посебан „Списак бугарских војника и чиновника који су глобили у окупираној Србији – истрага вођена у периоду офанзиве у јесен 1918“. Поред 99 имена Бугара који су чинили злочина, назначена су и места где су припадници окупационих снага – бугарски официри, војници и чиновници – вршили злочине, као и појединачне оптужбе за све њих за учињена злочина.

Интервју: Аластер Крук, директор Форума за сукобе

ДОЛАР ЈЕ ГЛАВНО АМЕРИЧКО ОРУЖЈЕ

Кинези виде да је Русија прва домина а они следећа, па се опиру хегемонији долара и граде паралелни систем

Уједињене нације нису потребне Американи да би контролисала међународни поредак. Пошто се глобалне трансакције махом одвијају у доларима, Сједињене Државе могу искључити непослушну државу из финансијских токова. То америчко Министарство финансија пореди с „неутронском бомбом“, оружјем моћнијим од конвенционалног, које је примењено и на Русију због украјинске кризе. Сада се у Ирану плаше да ће геофинансијски рат постати још жешћи јер министар финансија постаје други човек ЦИА, каже Аластер Крук, директор Форума за сукобе, стационираног у Бејруту.

Бела кућа је разматрала наоружавање трупа верних Кијеву. Да ли је то била претња како би Путин прихватио примирје у Украјини или знак да економски рат против Русије не иде по плану?

- Геофинансијски рат није бацио Путина на колена а санкције су имале ужасне последице по Европу. Партије центра су колабирале. Можете подржавати мере штедње или своју националну бирачку базу, али не и обоје. У Грчкој се левица ујединила са десницом на антинеолибералним позицијама. Широм Европе, нарочито су се странке с деснице отвориле према Русији. Нерасположење јача и зато што, док европски извоз у Русију опада, амерички расте.

Колико још Русија може издржати? Привреда јој је лоше стајала и пре санкција.

- Нико не зна. Русија данас није она из 1989. године. Девалвирала је рубљу, па су јој приходи у тој валути неумањени. Осамдесетих година била је међународни дужник, сада је нето кредитор. Дефицит ће јој бити само 0,5 одсто БДП-а. Рањивост Америке је у томе што је пад цене нафте изазвао непропорционалан раст долара, док се валуте других произвођача енергије сувоваљују, а њихови доларски дугови расту – не знамо још колико. Тај непознат, огроман износ у доларима оптерећује западне структуре које држе те дугове. Због девалвације, сав новац уложен у тржишта у развоју, у време док су давала већи принос, претвара се у сумњиве и лоше зајмове. Усред смо рата валутама, које на све стране очајнички флукутирају. Пала је и вредност деоница.

Кина постаје велики кредитор, спремила је слом руске рубље. С обзиром на друштвене слабости и успоравање своје привреде, може ли Кина бити уточиште државама које беже од диктата ММФ-а и Светске банке?

- Уместо њих, Кина је ускочила да спасе Венецуелу, Аргентину и сад Русију. Наравно да су на рубљи и много зарадили. Кинези виде да је Русија прва домина а они следећа, па се отржу хегемонији долара и

Обавештајац и специјалиста за преговоре с терористима: Аластер Крук

граде паралелни систем. Све више држава тргује ван доларске основе. То ће неким земљама, можда и овој, наметнути да одлуче хоће ли остати у доларском систему, прећи у незападни финансијски систем или ће покушати обоје. Не дајем савете, свако мора сам да одлучи куда жели да иде. Али, онај ко покуша обоје, биће под притиском Вашингтона.

Да ли је „Јужни ток“ отказан због америчког и европског притиска или због непрофитабилности тог пројекта?

- То је био политички пројекат, утолико што је намера била да транзит више не иде кроз Украјину. Али, „Јужни ток“ је имао економског смисла, зависно од цене гаса

СПЕЦИЈАЛИСТА ЗА ПРЕГОВОРЕ С ТЕРОРИСТИМА

Аластер Крук је некадашњи члан британске обавештајне службе МИ6, неко време је био и „очи и уши“ Тонија Блера на Блиском истоку. О приликама у том региону савете је давао и Ха-вијеру Солани, док је овај био високи представник Европске уније за заједничку спољну и безбедносну политику. Крук се специјализовао за незваничне преговоре с терористичким групама. За укус појединих западних медија остао је у превише добрим односима с Хамасом и Хезболахом. Њиховим припадницима, као и представницима осталих „играча“ на Блиском истоку, Форум за сукобе омогућава састанке на којима покушавају да приближе мишљења. Повремено им се придружују и западне дипломате. Форум се, тврди Крук, издржава средствима Норвешке, приватних донатора и квекера – верске групе познате по отпору било каквом рату. У Београд је дошао, каже, да посети пријатеља.

која би се постигла. Пројекат су зауставила правила ЕУ, која би значила да Руси изгубе контролу над цевоводом дозволом да га користе и треће странке. У том захтеву ЕУ било је и жеље да се очува транзитна рута кроз Украјину. Тиме је Европа себе упуцала у ногу. Нема лаке алтернативе за изворе енергије, тешко да ће се постићи договор с Ираком, Иран се већ преоријентише ка Евроазији. Изградња постројења за течни природни гас из Америке страховито би коштала, па би и гас био прескуп. Због скупе енергије, опашће конкуритивност европске привреде.

Русија је предложила Турској да постане енергетско чвориште. Мислите ли да ће Анкара прихватити понуду и зближити се с Москвом?

- Турска је желела да постане чвориште и са „Набуком“, али није успело. Она има и других разлога да крене ка Евроазији. Блокирана је у ЕУ, њени потези на Блиском истоку су подигли тензије, руководство се плаши да ће Америка подстаћи „обојену револуцију“. Ердоган није отпоран на геофинансијски рат. Турска привреда заснива се на грађевини, а то је „мехур“. У њој је много „вршег новца“, спекулативних привремених депозита који се сада повлаче са периферије тржишта и враћају у центар због раста долара и очекиваног скока каматних стопа у Њујорку. Турска лира девалвира. Зато Турска оставља себи могућност окретања ка Евроазији. Тако је и са Египтом – погоршао им се однос са Саудијском Арабијом, Исламска држава им је на јужној и северној граници, валута је девалвирала као и другим произвођачима нафте, цене расту, 43 одсто Египћана живи на мање од два долара дневно. Иран је ка Евроазији већ кренуо.

Многи у Србији верују да је пад цене нафте амерички план против Русије. Зашто Саудијска Арабија не смањи своју производњу и тако подигне цене? Они имају и сопствене мотиве против Ирана и Русије, која подржава Асада у Сирији.

- И „Њујорк тајмс“ је потврдио да су Саудијци пре свега желели да притисну Путина. Прича се и да је то договорено на састанку Џона Керија, америчког државног секретара, и саудијског краља. Мислим да су Саудијци били успешни у покретању пада цене нафте, али нису очекивали овакав слом. Незнатно су повећали производњу и снижили цену. Инвеститори су узимали нафту од произвођача као заштиту од произвољности тржишта. Очекивали су да ће, као до сада, нафту касније продати. Али, лавина се наставила, цена је драстично пала, потражње нема и инвеститори су збрисани с тржишта.

Нагађа се и да су Саудијци желели да обарањем цене натерају Америку да због неисплативости затвара своја нафтна поља.

Преплели су се политички и економски мотиви. Саудијска Арабија је губила контролу над тржиштем због све веће америчке производње нафте из шкриљца. Нисам сигуран да Саудијци из техничких разлога сада могу довољно оборити своју производњу нити да ли би то уопште могло вратити ситуацију на старо. Они имају новца да издрже овако још две године, али не и многе државе у Заливу.

В. Вукасовић
Извор: Политика

Живот наш свакидашњи

ЛИФТОВЕ ВИШЕ НЕМА КО ДА ПОПРАВЉА

У Београду постоји 12.500 елеватора, али већ две деценије се нико не обучава да их сервисира

У Београду има око 12.500 лифтова, од којих половину одржава ЈП „Градско стамбено“. За коју годину, међутим, престоница ће се суочити са проблемом јер неће имати ко да их сервисира! Наиме, пре две деценије средња школа „Раде Кончар“ са Палилуле, одшколавала је последњу генерацију ученика, која је била обучена да уграђује и сервисира лифтове и покретне степенице.

Постојеће елеваторе углавном одржавају стари мајстори, пред пензијом или приучене занатлије. Ако би неко и хтео да „пече“ овај занат - нема где. Од седам електротехничких и машинских школа у престоници, ниједна нема овај образовни профил. Најбоље услове има „Кончар“, јер се код њих налази огледни лифт за стручну праксу.

- За ово занимање предвиђено је трогодишње школовање, а ми више немамо ниједан трогодишњи смер. Веома је тешка и компликована процедура увођења новог смера у постојећи образовни систем - објашњава Биљана Ковачевић, директорка „Кончара“.

Решење за ангажовање дефицитарног кадра може да реши град, као што решава питање калдрмаша. Наиме, ове године склопљен је договор са Грађевинском школом да стипендирају десет ученика који ће по завршетку школовања одмах добити посао у „Београд-путу“.

Ако би градски оци решили да на овај начин регрутују нове кадрове за ово дефицитарно занимање, ЕТШ „Стари град“, спремна је да изађе у сусрет.

Број мајстора који се оглашавају да одржавају лифтове, углавном су машинци или електротехничари, који нису уско специјализовани за сервисирање елеватора. Реч је о приученим занатлијама, који су праксу стекли од старих кадрова, сада већ у пензији.

- Ми имамо врхунске професоре и кабинетске услове да отворимо овај образовни профил. Заинтересовани смо за то, наравно ако је Град решио да сличан начин регулише проблем - каже Ранка Вујичић, директорка ЕТШ „Стари град“, указујући да је потребно и да се реше неопходне бирократске процедуре.

„Градско стамбено“ одржава око 6.250 лифтова и покретних степеница. Велики број елеватора има више од четири деценије, па су кварови учестали. А највеће главобоље задају солитери који имају преко 15 спратова.

- Поседујемо своје кадрове, али због обима посла, немамо их у довољном броју, па смо некад принуђени да проблем решавамо ангажовањем других предузећа која се баве одржавањем лифтова - каже Игор Ђурић, из „Стамбеног“.

Електротехничка школа „Раде Кончар“ има законске основе да свршене средњошколце техничке струке, ванредно дошкољује. Постојеће кадрове, фирме уз новчану накнаду (око 2.000 евра), могле би за два семестра да специјализују за ову област. Међутим, ниједно предузеће није било заинтересовано.

М. Т. Ковачевић

Извор: *Вечерње новости*

Свет у променама

БАЛКАНИЗАЦИЈА УКРАЈИНЕ

Хрватски добровољци уз Кијев, српски уз Донбас

ПИШЕ: Мирослав ЛАЗАНСКИ

Лав Толстој је у свом роману „Рат и мир“ написао „да је уочи 1812. године дошло до концентрисања западноевропских снага које су кренуле са Запада на Исток, ка границама Русије“. Не знам шта би рекао велики писац и мислилац да може данас да баци поглед на Европу с почетка 21. века, али као да је још тада предвидео „натоизацију“ Европе, опкољавање Русије и политичко-психолошке притиске на неутралне државе да се прикључе НАТО-у.

Оно што је у Европи започето 1999. ракетирањем и бомбардовањем СР Југославије, сада се наставља трагедијом у Украјини. Невероватне су слике срушених зграда и мостова, спаљених кућа и лешева на улицама, и све то у Европи 21. века. И то није филм, већ сурова збиља. Политичка Европа је ђутала на исте такве призоде у СР Југославији 1999. и сада је индиферентна на људске патње у Украјини.

Политичка Европа је наметнула народу Украјине избор „или, или“, а тиме и рат. Сада, после Минска 2 у Европи, а још више у САД, још има оних који мисле да упућивањем војне помоћи Кијеву могу војно променити ситуацију. Никакве западне противоклопне ракете не могу променити однос снага на терену, јер војници Кијева нису обучени да их користе, треба им најмање шест месеци учења и тренинга, артиљеријски системи НАТО-а нису компатибилни са системима које има украјинска војска. Запад може Украјини испоручити обичне оклопне аутомобиле за превоз пешадије, што су Британци већ и урадили, електронику за радио-везе и артиљеријске радаре, што је све већ Кијеву и испоручено.

Но, уколико би НАТО испоручио Кијеву неко друго наоружање, или послао своје стручњаке за обуку, и на страни Донбаса могу да се појаве тенкови Т-80 и Т-90, уместо тенкова Т-72, па да видимо која ракета шта пробива. Улазак било које јединице НАТО-а у Украјину довео би и до уласка руске армије у Украјину. У конвенционалном сукобу на том простору нити једна западна армија, па ни америчка, не може победити руску војску, јер оно што западни генерали очито заборављају јесте доктрина маршала Огаркова, која је и данас актуелна у руској армији: постизање победе у првој фази конвенционалног рата кроз уништење кључних циљева дубоко у позадини противника од првог тренутка рата, и брзо освајање противничке територије напредовањем копнених снага.

То је потпуна победа у првој фази рата, победа без кориштења тактичког нуклеарног оружја. Стратегија офанзиве са циљем дубоког продора у позадину

непријатеља без употребе нуклеарног оружја била је суштина совјетског погледа на рат у Европи. Американци су покушали да парирају доктрином „Ваздушно-копнене битке 2000“.

Управо зато ни САД ни НАТО неће слати своје снаге у Украјину, јер у конвенционалном рату немају шансе за победу. Наиме, у ситуацији када би НАТО, или САД трупе у Украјини биле пред поразом од стране руске војске, Брисел и Вашингтон би морали да одлуче, или да признају пораз са свим политичким и војним последицама, или да прибегну употреби крстарећих пројектила са тактичким нуклеарним оружјем.

У таквој ситуацији када „томахавк“ ракете могу да погоде циљеве у Русији за пет до шест минута Кремљу преостаје ужасно мало времена да се одлучи за нуклеарни одговор, да га нареди и да га започне. Ако не одлучи у року од три минуте неће моћи ни да га изведе, јер би у том случају америчке крстареће ракете већ погодиле своје циљеве.

Другим речима, опасна је граница преласка са употребе тактичког на стратешко нуклеарно наоружање. Ризик ескалације је стравичан, и једна и друга страна употребу тактичког нуклеарног оружја могу да протумаче као увод у кориштење стратешког нуклеарног оружја. А онда је планети само Богу помоћи. Према проценама професора Лауела Вуда из Националне лабораторије из Ливермора (САД) из 1982, погинуло би између 500 милиона и 1,5 милијарде људи. А како је технологија нуклеарног оружја у међувремену напредовала, број погинулих био би далеко већи.

Да ли о томе размишљају они који би да интернационализују сукоб у Украјини?

Јавност у Русији ових је дана изненађена појавом грађана Хрватске на страни армије Кијева, Десног сектора и Националне гарде Украјине. Изненађени су само они који не познају историју. Војници из Независне државе Хрватске борили су се у Другом светском рату на страни Хитлера под Стаљинградом, на Источном фронту није било Срба. Независна Држава Хрватска је на Источни фронт послала и своју авијацију, генерал Фрањо Џал је био један од pilota који је обарао совјетске авионе. И у бившој СФРЈ Хрватска је имала одличне односе с Украјином, Србија са Русијом. Колико је ту и вера, у Украјини има католика и унијата, утицала дужа је прича. Углавном, Хрвати су стали уз Кијев, Срби судећи по добровољцима, уз Донбас.

Балканизовали смо Украјину, тамо настављамо где се стало 1945...

Извор: *Политика*

Са корисницима
Геронтолошког центра
Нови Сад

ТЕРЕТ ТЕЖИ ОД ГОДИНА

Информисање у Ћуприји О СВЕМУ ПОНЕШТО

У просторијама ОО УВПС Ћуприја за кориснике војне пензије из Поморавља (Јагодина, Ћуприја и Параћин) недавно је одржано информисање о актуелним питањима војнопензионерске популације. Официри и подофицири у пензији су предмет све већег притиска, деградрања и стављања у категорију грађана другог реда.

О новостима када је реч о статусно-материјалним питањима војних пензионера окупљене чланове информисао је председник УВПС Љубомир Драгањац, а допринос скупку дао је и др Часлав Антић, члан ИзОд ГлОд УВПС.

У једночасовном излагању највише је било речи о проблемима везаним за остваривања права на усклађивање

пензија за 11,06 одсто, о неуставно смањеним пензијама и корекцију пензија за лица која су радни век у систему одбране окончали од 1. 1. 2008. до 31. 12. 2012. године. Ту корекцију за нове пензионере наложио је државни ревизор. Већи број корисника војне пензије били су веома активни у дискусији која је том приликом вођена. Председник ОО УВПС Ћуприја Никола Милковић информисао је госте о активностима те организације и о услугама које се пружају КВП, попут акције овере здравствених књижица за чланове породица који на то имају право. Било је речи и о другим активностима.

Учесници су обавештени и о покушају ширења неистина о раду УВПС и наводном осипању чланства.

За сва питања из домена активности Удружења, корисници војне пензије могу се обраћати свакодневно од 10 до 12 часова у просторијама УВПС.

Тест и фотографија С. Вучковић

Све о нашим
хеликоперима од 1954.
до 2014. године

ПОД ЕЛИСАМА ЖИВОТА

У организацији Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије (УПВЛПС), 25. фебруара у Великој сали Команде Ратног ваздухопловства Војске Србије у Земуну, одржано је предавање мр Златомира Грујића на тему „Хеликоптери у нашој војсци 1954-2014“.

Повод за ово предавање било је обележавање 60 година од увођења првих хеликоптера у ваздухопловне јединице наше војске. Аутор је на занимљив начин, излагањем историјских чињеница и коментарима из властитог искуства, присутнима представио све хеликоптере које је користила наша војска, почев од С-51, па закључно са актуелним који су у употреби - газелом и Ми-8/17. Уз обиље архивске грађе и фотографија, којима је предавање илустровано, мр Грујић је присутне колеге - пензионисане летаче подсетио на проблеме са којима се наше ваздухопловство сретало на почетку увођења у експлоатацију те новотије. Било је речи о првобитној подозривости према тој врсти ваздухоплова, па до касније експанзије, како по броју летели-

ца, тако и у броју обученог летачког и техничког састава. Ређале су се слике и коментари са тактичко-техничким подацима за сваку летелицу, уз пригодну причу о сваком хеликоптеру појединачно.

Мр Златомир Грујић, пензионисани пуковник авијације, радни век провео је као пилот хеликоптера са првом категоријом стручно борбене оспособљености, а био је и наставник летења. Његово богато лично искуство у летењу на овој врсти ваздухоплова, уз коментаре присутних колега - летача, учинило је ово предавање веома занимљивим.

Закључак скупа био је да су хеликоптерске јединице неопходне, како за војску, тако и за друштво у целини, те је изражена нада да ће држава уложити напор како би се постојеће „флота“ одржала у исправном стању, односно, када се за то стекну услови, да ће се приступити обнови и занављању, те попуњавању хеликоптерских јединица наше војске новим и модерним летелицама.

Милан Ракић

У три објекта новосадског Геронтолошког центра своје старосне дане, или јесен живота, проводи и 39 војних пензионера и корисника војних пензија, да ли ће и како моћи даље, питају се. Цена смештаја, коју одређује ресорно министарство, расте, и није се никада десило да падне. Бар, зарад шале. Укидања, закидања, чега је све чешће, и висину пензије одређује опет неко ресорно министарство, илито Влада, па се и овде све више осећа тежина финансијског терета. Помажу породице и рођаци, и они све теже. А, где после, када се не буде могло? Терет, благо речено, небриге државне администрације према некада ревносним припадницима војске(и) и исто тако ревносним члановима њихових породица, прекоманда и откомандама, теренима и вежбама, снегу, блату и киши, сунцу, и срозавање некадашњег поноса припадности, терет је тежи од година, од болести, кажу.

Током разговора испољени су неподељено поверење и подршка на правно процедуралном деловању Удружења Војних пензионера, али и одређени предлози. Тако се Јован Бановачки, незадовољан иступањима представника ПУПС-а у Народној скупштини, запитао да ли би војни пензионери и чланови њихових породица, с обзиром на никако занемарљив број, били довољно снажни да иступе и као партија, и тиме прокрче пут и свом посланику. Белку Бајић, Ивана Чудића, Анту Стипића, али и остале занимало је да ли ће, уколико до тога дође, закинуто повећање од 11,06 одсто бити исплаћено и онима који се, до сада, нису упуштали у судску и другу преписку са ПиО фондом.

Говорећи укратко о активностима и постигнутим резултатима рада ГРО у протеклој години Миленковић је нагласио даље правце деловања и позвао војне пензионере кориснике Дома да се, уважавајући сопствене здравствене и специфичности животне доби, што активније укључе у рад Удружења, па и када су у питању излети и спортске активности, што је са задовољством прихваћено.

-Као и до сада, у свим акцијама и активностима трудимо се и да, барем колико-толико, помогнемо ионако танак војнопензионерски новчаник. - рекао је Миленковић. Сви они који су изразили жељу, уз помоћ делегације ГРО, попунили су и обрасце Захтева за враћање мање исплаћене пензије.

Како су Миленковић и Ахмедспахићева поделили неколико бројева листа „Војни ветеран“, поред написа у штампаним гласилима која, по мишљењу присутних, углавном крајње не објективно информису јавност о војним пензионерима, нарочито када су у питању њихов друштвени статус и висина пензија, на Дневном реду нашао се и наш лист. Обнављајући претплату досадашњи читаоци садржини листа, квалитету и актуелности чланака, упутили су само речи хвале, па је лист стекао и неколико нових претплатника.

Разговору делегације ГРО УВП Новог Сада и корисника Геронтолошког дома „Лиман“ присуствовале су и др Гордана Ћурић управник и Мирјана Берић социјални радник, истичући при том вишеструку корист изузетне и дугогодишње сарадње.

Будимир М. ПОПАДИЋ

Забележено у Зрењанину

ПЕНЗИОНЕРЕ
ПРИТИСКАЈУ СВЕ
ВЕЋИ ПРОБЛЕМИ

У Општинској организацији УВП Зрењанин, крајем фебруара одржана је редовна годишња скупштина. Уз велики одзив чланова, у просторијама ресторана „Лола“ у Зрењанину скупштину је отворио председник Душко Мајкић, који је поздравео присутне чланове и госте а онда је минутом ћутања одата почаст 12 преминулих чланова општинске организације од последње скупштине.

Опширан и садржајан извештај о раду општинског одбора, за протеклу годину дана, поднео је председник Душко Мајкић, при чему се посебно осврнуо на проблеме које, у последње време, прате војне пензионере због нереализације пресуда за усклађивање пензија од 11,06 одсто, као и на насилно и незаконито смањење пензија од новембра прошле године, чиме се додатно, негативно, утицало на ионако низак стандард и тежак живот пензионерски.

Извештај о раду Надзорног одбора поднео је Сабрија Шабановић, председник одбора, а План рада за 2015. годину изнео је Лазар Дубравац, секретар Општинског од-

бора. Оба извештаја као и План рада усвојени су једногласно.

Велики допринос успешном раду скупштине дали су гости: из Главног одбора УВПС председник Љубомир Драгањац и председник ИзОд Зоран Вучковић, који су детаљно информисали присутне о раду органа УВПС и напорима које су чинили на побољшању статуса и решавању нагомиланих проблема у борби за остваривање стечених права КВП и за очување јединства организације, затим о новинама из области стамбеног збријавања као и о низу других актуелности, после чега је развијена динамична дискусија са великим бројем питања руководству УВПС али и конструктивних предлога за укупно унапређење рада.

За вишегодишњи допринос развоју, унапређењу деловања и афирмацији УВПС и за дугогодишњу успешну сарадњу, скупштина општинске организације УВП Зрењанин је донела одлуку о додели захвалнице: Градском одбору СУБНОР-а Зрењанин, коју је, испред те организације, примио њен председник Недељко Папић и, за несебичан допринос и помоћ у раду општинске организације, Сабрији Шабановићу, члану УВПС из Зрењанина.

Након званичног дела, традиционално, настављено је заједничко дружење.

Лазар Дубравац
Фото: С. Шабановић

Годишња скупштина
МО Ћеле кулаПОЈАЧАТИ
АКТИВНОСТИ

Годишњој скупштини МО УВП Ћеле кула присуствовали СУ Милутин Пантелић и Зоран Јашовић, председник и потпредседник градске организације УВП Ниш.

Председник месне организације Ћеле Кула Иван Милошев поднео извештај о раду у 2014. години, поменувши и проблем слабог одзива на информисања и скупштине. Речено је да је више од 60 одсто чланова старије од 70 година.

Члановима је у току априла достављено обавештење са бројевима телефона председника и потпредседника МО Ћеле Кула и

како да дођу до потребних информација. Било је речи и о акцији „Будимо Србија“ коју је МО Ћеле кула организовала да би се прикупима помоћ за настрадале у мајским поплавама.

Шест чланова је награђено. Д. Смиљковићу је додељена књига, а захвалнице су уручене Н. Николићу, Д. Златковићу, Д. Вучковићу, Ј. Ралићу и М. Михајловићу.

Закључено је да убудуће треба појачати активностим организовањем већег броја излета, другарских сусрета, обилазака музеја. Такође је наглашена потреба за већи број посета старим и недовољно покретним члановима.

Председник градске организације Милутин Пантелић захвалио је присутнима на одзиву и похвалио рад председника МО Ћеле кула Ивана Милошева.

И. М.

Новинарско присећање

ЗАМЕНА ЛИЧНОСТИ

Пред неку, не сећам се коју, годишњицу Југословенске ратне морнарице (ЈРМ) у Подгори, уредник недељника „Народна армија“ Илија Томић ме позва и рече да се што пре спреим и одем на аеродром Батајница, одакле ће у поподневним сатима полетети авион за Сплит.

„Нисмо успели да ти обезбедимо место“ - прозбори уредник - „Јер су нам касно јавили из Политичке управе, па види како ћеш се убацити у авион којим ће путовати и представници ССНО (Савезног секретаријата за народну одбрану). Снађи се некако...“

Како да се снађем, помислих, ако ме нема на списку путника. Просто ме ништа сувише није падало на ум док сам градским аутобусом грабио ка Батајници.

Најмањи је, дакако, био проблем стићи до војног аеродрома. На платоу испред зграде са командним торњем већ је био „паркиран“ невелики „јак-40“. Испред авионских степеница стајала је неколицина старешина високих чинова. Поручник у плавој ваздухопловној униформи им је нешто говорио, не дижући поглед са једног папира који је држао на официрској торбици. Сачеках да се ти људи укрцају у авион, а онда журним кораком приђох поручнику и, потапшавши га по рамену, рекох, поприлично наглашено: „Ристић!“

„О, Риле, чуо сам за тебе... Ајд` пењ се, ускоро полећемо!“

Још једном га потапшах по рамену и брже-боље улетех у авион. Увалих се у прво слободно седиште у репу ваздухоплова и брзо закључих да ме је поручник (који је био у саставу ваздухопловне посаде, јер сам га касније видео како пролази између седишта и улази у авионску кабину) заменио са Радисавом Ристићем, из Политичке управе, који је у то време био задужен, сем осталог, и за контакте са нама, новинарима (претечом данашњих портпарола).

Нисам се преварио. Радисав је, коме је место било резервисано, у Сплит долетео другим, исто таквим авионом („јак-40“).

Након неколико свечарских дана проведених у Подгори и на школском броду „Галеб“, уреднику и осталим мојим старијим колегама (био сам у то време намлађи члан Редакције „Народна армија“) нисам дуго хтео да откријем тајну „велике сналажливости“ моје маленкости. **Влада РИСТИЋ**

Из Удружења војних пензионера Црне Горе

УСВОЈЕНИ ЗАДАЦИ ЗА 2015. ГОДИНУ

У Подгорици је одражана прва овогодишња сједница Главног одбора Удружења војних пензионера Црне Горе. Скуп је отворио председник Драган Тиодоровић. После подношења извјештаја о активностима у 2014. години, те анализе, констатовано је да су зацртани задаци уз прилично уложеног труда реализовани, неки у потпуности неки дјелимично. Извучене су поуке значајне за акциони план за 2015. годину.

Посебно сложено питање је стамбено збрињавање 249 корисника војних пензија који су без стана. Стамбена ситуација је тешка, мало се гради станова за Војску и војне пензионере. Ово питање је условило и брисање са списка стамбених потреба 23 удовице војних пензионера. Наша делегација је водила разговор у Министарству одбране и у писменој форми предала наше захтјеве и предлоге за брже рјешавање стамбеног проблема. Чекамо званични одговор и повраћај удовица у списак за станове. Друго битно питање била је тужба упућена у Стразбур за усклађивање пензија у износу од 21 одсто. Ко то више зна како и тај суд доноси пресуде? Одбио је нашу закониту тужбу као неосновану. Упућен је акт председнику за људска права да се и он упозна са оваквом апсурдном пресудом Европског суда, рекао је Тидоровић.

Успјешно су завршене изборне скупштине на свим нивоима Удружења и изабрано ново руководство. У раду није занемарена сарадња са сродним организацијама и институцијама, хуманитарни рад, разнота и спортско рекреативна активност. На хуманитарном плану учињено је доста тога: прикупљен је смо и уплаћен за отклањање последица од поплава у Србији и Босни.

Редовно су организовани обилазили старих, болесних и изнемоглих. Угроженим породицама додијељено је 48 једнократних новчаних помоћи из средстава чланарине у износу од 100 до 200 евра. Свјечано смо обиљежен 16. септембар, Дан Удружења војних пензионера, када су додијењена признања институцијама и појединцима за рад, помоћ и афирмацију Удружења војних пензионера. Организован је дочек и срдчан сусрет са војним пензионерима из братске Србије који су ишли историјским путевима солунских ратника. Представници УВП Црне Горе били су учесници међународне конференције у Београду, поводом стогодишњице Првог свјетског рата и дали значајан допринос том скупу.

Нијесу занемарене ни забавне и спортско-рекреативне активности: организоване су другарске вечери, дружења, међуопштински сусрети војних пензионера и излети. Поводом 21. годишњице Удружења организовано је четврто спортско првенство војних пензионера а СРД „Војни ветерани“ учествовало је на свим такмичењима које је организовао Црногорски савез за спортску рекреацију „Ветерани“. Војни ветерани су бриљирали: освојили су 47 медаља, а Бранислава Јокановић, Драгиша Ђуковић и Радивоје Здравковић добили су годишња признања овог Савеза.

Члан Главног одбора Ратко Алфировић је у име радне групе за усклађивање Статута са новим Законом о невладиним организацијама предложио допуне и изјмене неких одредби Статута који ће Скупштина разматрати и усвојити на првој наредној сједници.

Било је речи и о сарадњи Удружења са Министарством одбране, Генералштабом и Синдикатом војске Црне Горе.

Усвојени су и тежишни задаци за 2015. годину.

Радивоје Здравковић

Представљена књига „Шпијунско ратовање Краљевине Србије уочи Великог рата“

ВЕЛИКЕ ТАЈНЕ ОБАВЕШТАЈАЦА

У Атријуму Дома Војске Србије 6. фебруара је одржана промоција монографије „Шпијунско ратовање Краљевине Србије уочи Великог рата“, аутора проф. др Милана Мијалковског, проф. др Душка Томића, пуковника Звонимира Пешића и дипломираног политиколога Зорана Антића. Монографија представља аргументовано и комплексно објашњење једне недовољно познате сфере националне безбедности Кнежевине/Краљевине Србије у периоду од 1878. године, када је српско национално питање постало актуелно европско питање, до избијања Великог рата 1914. године.

Упркос лошем времену Атријум је био препун гостију, па су пред бројним аудиторијумом о књизи говорили издавачи проф. др Владимир Томашевић, декан Факултета за инжењерски менаџмент и Сузана Петровић, директорка Историјског архива „31. јануар“ из Врања, те рецензент проф. др Бранко Крга и аутори монографије.

„Нама је велика част што смо са нашим тимом професора издали ову монографију, јер ми инжењери верујемо да безбедност, односно обавештајне службе, треба да буду проактивне, осмишљене и системски организоване, а сваки системски уређени приступ урађа плодом“, рекао је др Томашевић, као представник издавача.

„Монографија коју данас представљамо писана је једноставним, али стручним стилем, па је одговорном препоручујем друговима у обавештајно безбедносним службама, научницима који се посебно баве Великим ратом, студентима и професорима, новинарима, као и ширем кругу читалаца, тим пре јер оно што се може прочитати у овој књизи представља нешто посебно“, поручио је проф. др Бранко Крга, негдашњи начелник Обавештајне управе ГШ ВЈ и начелник Генералштаба наше војске.

Оучењу Србије у Великом рату, о величанственим победама на Колубари и Церу, о јунаштву њених ратника, о трагичном повлачењу према Албанији и херојском повратку након пробијања Солунског фронта, постоје бројни радови у нашој историографији. Оно што у њој недостаје је су теме обрађене у овој књизи, а то је обавештајни или шпијунски рат. Нешто више о томе говорили су аутори. Свако из угла грађе коју је обрађивао током писања.

Посебно инспиративно, илустративно и на фактографским подацима засновано било је обраћање првог аутора проф. др Милана Мијалковског, иначе пуковника у пензији, који је највећи део свог радног века провео у служби безбедности наше војске.

„Многе релевантне чињенице указују на то да је повољном исходу, односно победи Србије у Великом одбрамбено-ослободилачком рату у великој мери допринела њена успешна одбрана од шпијунско-субверзивне агресије Хабзбуршке монархије у периоду пре војне агресије. Реч је о офанзивном шпијунском ратовању Краљевине Србије, којим је успевала да, у великој мери, спречава и сузбија агресивне шпијунске делатности на територији Србије и у окупираним српским земљама. Обавештајна компонента, пре свега војнообавештајна служба Краљевине Србије била је основни носилац тог скоро дводеценијског успешног шпијунског ратова-

ња, познатијем као Четничка акција. Такође, и сви други владини и невладини субјекти Србије и Срба ван Србије, активно су учествовали у тој врсти ратовања и дали немерљив допринос у одбрани српског идентитета и српских националних интереса, рекао је Мијалковски.

Професор др Душко Томић, говорећи о књизи, повезао је време пред Велики рат и ово садашње, препуно противуречности.

„Између корица ове књиге је све оно до чега смо дошли истражујући ову тему, а посебан значај има чињеница да је рукопис писан са историјске дистанце од једног века. Наведени су бројни примери из оригиналних извора, представљени неоторивим документима. Ова књига треба да буде референтан извор података за будуће истраживаче и подстицај да се до краја разјасне све непознанице и недоумице пред почетак Првог светског рата“, објаснио је пуковник Звонимир Пешић и истакао да је веома важно да се разуме национална историја.

О важности познавања националне историје, јер историја се понавља, говорио је и политиколог Зоран Антић.

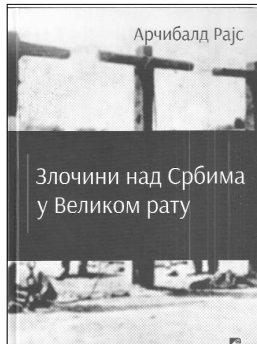
„Ништа се на Балкану не дешава случајно и нисмо водили ниједан рат који нам није наметнут. Геополитичке константе су исте као и пре сто година, оно што се дешавало тада дешава се и сада“, рекао је Антић.

У паузама између обраћања аутора, одломке из књиге читао је Драган Станковић, а својим гласом вече су улепшали вокални солисти Ивана Тасић и Бранимир Стошић у пратњи солисте на хармоници Слободана Јовановића.

Снимио: М. ШУМОЊА

Представљена књига „Злочини над Србима у Великом рату“

СВЕДОЧАНСТВО О СТРАДАЊУ НАРОДА

У Дому Војске Србије 11. фебруара представљена је књига Арчибалда Рајса коју је, за издавача „Свет књиге“, приредио професор др Милоје Пршић, војни историчар и пуковник у пензији. О књизи, у којој су објављене десетине докумената Арчибалда Рајса, великог пријатеља српског народа, познатог и признатог криминолога из швајцарске Лозане, којима се неупитно доказују аустројска, мађарска и бугарска зверства почињена над Србима почетком Првог светског рата и током окупације Србије, говорили су: рецензент др Јово Пејин, уредник Стево Ћосовић, др Ђорђе Лопичић, амбасадор у пензији и приређивач.

Књига садржи 58 докумената, Рајсових извештаја и текстова, објављених у европској и америчкој јавности, којима је, уз 78 фотографија, смело доказао своју тврдњу

Књига о обавештајном рату у предвечерје Првог светског рата побудила је велико интересовање

да рат против српског народа, „по свирепости и злоделу над Србима превазилази све дотадашње ратове“. Објављена документа сведоче о страдању српског народа у интернацији, о забранама ћирилице на окупираним подручјима, о присилној мобилизацији српских цивила за рат на страни Централних сила, о затирању српског језика, културе и националних обележја, кршењу међународног ратног права... Рајс је својим документима потврдио геноцидан карактер аустроугарске и бугарске окупације српске земље, доказао је да су стравични злочини чињени српском народом, а не заробљеним припадницима војске. Аустроугарска војска, наиме, није имала заробљеника међу Србима. После пораза у Колубарској и Церској бици, у аустроугарској војсци је завладало правило да се српски војник убија, а не заробљава.

Истраживања Арчибалда Рајса и документи које је објавио згражавали су европску и светску јавност још неколико година после рата, а онда је свет заборавио на патње српског народа, историја је почела да се понавља, а монструозна пропаганда учинила све да данас, сто година после почетка Првог светског рата, изазивачи и планери рата против Србије, покушавају да највећу жртву окриве за сукоб планетарних размера. Истичући да милион и триста хиљада српских жртава Великог рата не дозвољавају прекрајање историје, приређивач Рајсове књиге др Милоје Пршић упозорава да нова времена (до)носе нове изазове српском народу, изазове чија је најважнија константна ненаклоњеност и неразумевање великих за интересе и права малих народа.

Вредност Рајсових радова је у томе што је на изузетан начин приказао морал и хуманост српског народа и његове војске. Његови текстови о страдању нашег народа у Великом рату, о масовним убијањима, забранама српског језика и писма, затирању културе, о огромним разарањима и пљачки, објављени су у европским листовима и на тај начин су имали пресудни утицај на европску и светску јавност.

Осмомартовска изложба у галерији „5. спрат“

У СПОМЕН ГЕНЕРАЛУ

Седми пут за редом у необичној новобеоградској галерији, у ходнику стамбене зграде, на 5. спрату, организована је традиционална годишња изложба дела насликаних у техници уље на платну. Организатори досадашњих изложби били су генерал-потпуковник у пензији Љубиша Стојимировић и полицијски пуковник у пензији Драган Живаљевић. Овога пута, у спомен на преминулог генерала Стојимировића, изложба је названа „Љубиша“.

Изложбу смо посетили генералу, нашем комшији, који нас је често окупљао. Изложбили смо Љубишине слике, али и чланова Ликовне групе Војне академије Љиле Недићковић, Вере Благојевић-Пажиновић и моје, изјавио је Драган Живаљевић.

Комшије су имеле прилику да се друже за заједничком софром, уз сокове, кафу, добру капљицу и слатке ђаконије. Током дана, из различитих делова Београда, слике су разгледали многобројни љубитељи ликовне уметности, пријатељи генерала Стојимировића и колеге из војничких дана. Ранијих година изложбу су редовно посећивали и представници новобеоградске општине.

З. П.

Хаџи-Проданова буна

ВЕСНИК ПОЧЕТКА ДРУГОГ СРПСКОГ УСТАНКА

Изведена у невреме и без припреме, буна није остварила жељени циљ. Хаџи-Проданов покушај да за устанак придобије шири круг људи није успео, па је побуна остала ограничена само на чачански крај и један део Крагујевачке и Јагодинске нахије. После сукоба у Книћу, угушена је у крви.

После слома Првог српског устанка за београдског пашу постављен је Сулејман-паша Скопљак (1813). Њега су српски устаници у неколико наврата тукли на бојном пољу, теже ранили у руку приликом освајања шанца на Засавици, којим је командовао Милош Обреновић. Када су Турци поново завладали Србијом, многе устаничке старешине напустиле су земљу, а само мањи део остао у опљачканој и разореној Србији. Међу њима био је и Милош Обреновић.

У несносним приликама које су настале, прихватајући Милошеву условну предају у Београду, Сулејман-паша га је поставио за обор-кнеза Рудничке нахије. Приликом предаје, лукави паша је Милоша чак и „посинио“, верујући да ће преко њега, као таоца, „смирити народ“. Вук је навео један врло интересантан разговор који је Скопљак водио са својим друштом приликом Милошеве предаје у Београду: „Видите ли овога мога малог кнеза и посинка! Колико се сад чини миран и покоран, ја сам од њега неколико пута тако бежао, да нисам знао куда ћу ударити; па ми ево најпосле и руку преби на Равњу ... Ти си ме ово ујео“. Милош му је одговорио: „Ја ћу и позлатити, честити пашо!“ Да би се Милошу и наругао, саркастично га је упоређивао са јарцем који не прелази педесет ока. Наравно, Милош је то прећутао и схватио као духовиту шалу.

Уопште, био је врло чудан Милошев положај у новој ситуацији. Ранији устанички војвода и командант фронта, јунак и борац за слободу, човек који је деценију заповедао и господарио, после 1813, постао је обор-кнез под турском влашћу, чији је положај зависио од нахијског муселима (судије), а живот од везирове воље и ћуди. После свега што се догађало у том опаком времену, Милош није искористио ниједну повољну прилику да побегне преко Саве у Аустрију. То што се он „предао на веру“ Турцима, за њега није значило да ће заувек остати „при речи“ и служити њиховим интересима.

Тешки дани терора и турске освете

И паша је имао своју једноставну рачуницу. Са живим Милошем на „власти“, он је могао рачунати на мир и покорност народа. У супротном, смрт Милошева би означила последње упозорење народу да

Хаџи-Продан, вођа буне

се клони Турака, бежи у шуму, ода хајдучији, поново диже на устанак. Према мери у којој се терор разјарених и гневних Турака смањивао, Порта је показивала све већи интерес да се у Србију врате бројне српске избеглице, „здрава народна снага“, која се могла корисно употребити за подизање разорене, поплаћене и опустошене земље. И због тих разлога, Милош је морао да преживи тешке дане терора и турске освете крајем несрећне 1813. и почетком 1814. године.

Милош је добро познавао бес и ћуд пашиних руководећих људи, кивних на све и на свакога, а посебно на њега, али исто тако и узаврелу срџбу српског народа због тешке пропасти у коју су га довеле несложне устаничке војводе, међу којима је био и он. Некадашњем српском војводи, поноситом и честољубивом, тешко је пао нови положај у турској управи. Живећи у Бруници, у сенци муселимових сејмена (пандура) и тајних пашиних ухода, без снаге и моћи утицаја на догађаје, Милош је, са својом породицом таворио тешке и зло-

слутне дане, водио живот пун чемера и тешке неизвесности.

Као реакција на несносни притисак турске управе, нетрпељивост између Турака и Срба, крајем јесени 1814, претворила се у отворени сукоб у Пожешкој нахији (близу Чачка). У тај сукоб умешао се и Хаџи-Продан Глигоријевић (око 1780-?), рођен у Сјеници. Као поклоника Христовог гроба у Јерусалиму, називали су га „хаџијом“. У Сјеници је био уважени трговац са добрим имањем. Борећи се у редовима устаника, већ 1806. постао је војвода у Даићкој кнежини код Ивањице. Трагичне 1813, он је у селу Рашчићу, на врху Драгачева, код пећине „Шљепеје“, боравио у својој кући. У пећини је подигао црквицу, где се молио Богу. Ту се склонио без намере да се преда, или да бежи путевима неких других војвода. Ипак, како би била поштеђена турских ухода и „надгледања“, околина га је некако „убедила“ да се преда чачанском муселиму Латифу, који га је задржао за свог „саветника“. Породицу је преместио у манастир Трнаву под Јелицом.

У недоба и без пристанка српских вођа

У јесен 1814, дошло је до поменутог сукоба између Турака и Срба, у народу и историји познатог као Хаџи-Проданова буна. Стицајем околности, та буна се покlopила и трајала колико и Карађорђево путовање у Русију. Побуњеници, вероватно без сазнања да је Карађорђе кренуо на далек пут, прокламацијом од 6. октобра позвали су народ на устанак у „име Бога, а по заповести руског цара и господара Ђорђа“. Изведена у невреме и без припреме, буна није остварила жељени циљ. Хаџи-Проданов покушај да за устанак придобије шири круг људи није успео, па је побуна остала ограничена само на чачански крај и један део Крагујевачке и Јагодинске нахије. После сукоба у Книћу, угушена је у крви.

О Хаџи-Продановој буни, Милан Ђ. Милићевић, пише: „Букнула је у недоба, сасвим изненада, без пристанка првих вођа у народу и без икакве спреме; изложила је целе крајеве зверској освети турској, оквалила је коље мученичком српском крвљу; али је при свему том, дала непобитних доказа да је народ још жив и крепак, и да десет година својега живота и борбе за слободу није прошло без плода... На први одважан глас, летеле су стотине јунака у нову борбу за слободу“. Хаџи-Продан се, са једним делом породице и пратњом, код Великог Дубоког на Сави пребацио у Срем. Захваљујући Карађорђевој интервенцији код руских власти, он је са братом Михаилом стигао у Русију и тамо материјално збринут. Детаљи о његовој коначној судбини нису довољно познати. Има неких сведочанстава да је касније пришао Владимиреску, који је подигао побуну у Влашкој. Нису без основа ни тврдње да је нападао „хетеристима“ и 1821. учествовао у Грчком устанку против Турака. Нема поузданих трагова када је и где умро.

Та буна довела је Милоша у тешко морално искушење и животну опасност. Морао се одлучити: прићи буни и одметнути се од Турака, или стати уз њих и помоћи им да буну угуше. Милош је прихватио ово друго. Учинио је то тешка срца, али је у суштини видно помогао Турцима, који су

Хаџи-Проданова пећина у долини Рашћанске реке

Споменик на месту избијања буне

се веома свирепо обрачунали са побуњеницима. За неколико недеља, Турци су 152 (по неким подацима 300) заробљеника и таоца „посекли или живе набили на колац“, а онда истакли на зидове Калемегданске тврђаве. Милош је од Ђаја-паше измолио обећање да „народ неће робити“ и својом главом гарантовао да више неће доћи до буне у народу. Ђаја-паша се овако обратио: „Ако ћеш мене слушати, немој више ово чинити... Ја ти стојим добар, да ће сви кривци доћи у твоје руке; ако ли ме не послушаш, него станеш арати и робити, ја вадим руке из народа, а ти роби и ради како ти драго, па ћеш видети, нашта ће изићи“. Те Милошеве речи имале су успеха. У турским рукама остало је педесетак заробљеника, које је Милош касније откупио новцем и упутио својим кућама.

Сулејман-паша погазио своју реч

Пошто је познавао све чињенице и догађаје у вези са Хаџи-Продановом буном и Милошевом улогом у њеном гушењу, Вук Караџић је овако описао Милоша: „Милош је уз ову буну добио чест и поверење како код Сулејман-паше, тако и код народа Српскога: код Сулејман-паше, што и он не приста с бунтовницима, него му оста веран и умири народ; а код народа Српскога, што не даде Турцима арати ни робити, него онако лепим начином умири. Али је и њему велика жалост на срцу остала, што Сулејман-паша погази веру и превари га, те исече толике људе што је он на веру домамио... Овај човек не држи вере, с њим се не може ништа радити. Кад он сад оваку неверу учини, и толике људе на вери поби, како ћу му ја сутра веровати за моју главу, да јој неће ништа бити?“

Турци су стегом и окрутношћу поново учврстили своју власт после Хаџи-Проданове буне. Међутим, Сулејман-паша је добро проценио да код народа има доста оружја, па је одлучио да на све могуће начине покупи оружје, ухвати и погуби све угледније људе, а најпосле и Милоша.

Према Вуковом казивању, „Турци зађу по народу, и стану опет купити и с најве-

ћим зулумом и варварским мукама истраживати и изгонити руо и оружје. Једнога су човека из Грбица (Крагујевачка нахија) везали жива око ражња, па га онако пекли према ватри, да каже некакве токе и пиштоље, за које се било чуло, да су у њега.... Људима су и женама натицали на главе торбе с пепелом, па су од оздо ударали руком, да пепео иде у нос и у уста; гдекоје су као разапете потрбушице вешали за ноге и за руке, а на леђа су им метали камење...“ Као жртва турског обезглављивања српског народа после буне, мучки је нападнут и убијен на једној свадби и „лојални“ војвода Станоје Главаш. Његова глава била је донета у Београд и истакнута на Стамбол-капији. Из тог времена потиче и слика херојског мученика Ђакона Авакума (1794-1814). Тог лепог и одважног двадесетогодишњака, Турци су из манастира Благовештење одвели у Београд и понудили му да се потурчи. Пошто је одбио да прими турску веру, са песмом је кренуо у смрт, „носећи свој колац“. Није прихватио ни очајни савет мајке да „попусти и спаси главу“. Задивљени том јачином свести и храбрости, Турци га нису, по обичају, живог набили на колац, него су му пре тога „заболи нож у срце“. И Милош је тада, тобоже „народним послом“, домањен у Београд и стављен у притвор.

Почетак збацивања претешког турског јарма

И после потчињавања и потпуног учвршћења власти, Турци су остали исти – страшни и свирепи господари. Због тога, између њих и Срба, није могло бити никакве могућности за споразумевање. Тако је Милошева политика „условног служења Турцима“, доживела свој неуспех. За њега су то били последњи тренуци да измени однос према њима, како у очима народа не би изгледао као заклетни турски службеник и српски издајник. Видећи себе у крајњој опасности, као пашин сузањ у притвору, крајњим напорима се борио да некако превари пашу и изађе на слободу.

После много мука, убеђивања и заклинања на верност, Милош се, само услов-

но за неколико дана, нашао на слободи. Као и обично у опхођењу с Турцима, њу је остварио подмићивањем и изговором да иде по народу да покупи новац (54.000 гроша у дукатима) за откуп робља од паше и донесе заостали харачки порез од Рудничке нахије. И тако, пред пролеће 1815, Милош је „измакао“ из Београда. Како сам каже, „дођем ја у моју наију у село Брусицу, а одатле у село Шаране, где ми је била фамилија. Дигнем је оданде и дубље у планину пренесем у Црнућу. Онда њу оставим, а ја одмах станем комплот сабирати за дизати се против Турака“. У ствари, тај комплот је и без Милоша већ био створен на два збора народних старешина, почетком марта, у Рудовцима и у Вреоцима, док је још била зима, а гора још неолистала.

На састанку у Рудовцима, у пивници попа Ранка, били су сакупљени представници из Ваљевске, Рудничке и Београдске нахије. Сви су се заклели да сложено устану на Турке, само да дочекају док се из шака Сулејманових не „отргне“ Милош, коме ће понудити вођство у устанку. На њега се морало чекати јер је био „јак у народу“, његов пристанак био је јемство за срећан исход борбе с Турцима, како се све не би завршило као у Хаџи-Продановој буни.

Споразумевши се са људима који су водили зборове у Рудовцима и Вреоцима о могућностима, правцу и размерама устанка, Милош је наставио да потајно агитује за устанак у оним крајевима Крагујевачке и Пожешке нахије, који до тада нису консултовани. Његов положај обор-кнеза тих нахија, везе и познанства, уз народну жељу да се поново покуша збацивање претешког турског јарма, омогућили су брзо припремање Другог српског устанка. Он је плану два-три дана пре заказаног рока, убијањем харачлија у Јасеници и Гружи и нападом на попутврђени град Рудник. Иницијатори тих акција били су Арсеније Ломо, Јован Обреновић, Сима Паштрмац, Благоје из Кнића и други. Иако Хаџи-Проданова буна није успела, она је била најконкретнији весник почетка Другог српског устанка.

К. М.

Манастир Хиландар, четврти у поретку Свете Горе Атонске, први пут се помиње у грчком запису из 1015. године као „сасвим напуштен и празан“. Име је добио раније, око 982. године, по Георгију Хиландарису, познатој и угледној личности на Светој Гори, за кога постоји белешка да је између 976. и 980. године посредовао између Светогораца и цара Василија Другог. Георгије Хиландарис (Лађар или Лађаревић) је, 16. априла 982. године, продао своје тадашње пребивалиште са околном земљом монасима суседног, грузијског манастира Ивирина, „да би се настанио ближе мору“, очигледно на месту будућег Хиландара. Нови манастир Хиландарис је посветио празнику Ваведења Пресвете Богородице (спомен на свештени догађај увођења Богородице као девојчице у Светињу над светињама Јерусалимског храма) који се слави 21. новембра (по старом црквеном) односно 4. децембра по грађанском календару.

На овом северном подручју светогорског полуострва налазило се у 11. веку неколико великих манастира, келија и станишта који су у почетку цветали, али су временом опустели. По свој прилици најдуже су се одржали манастир Хиландар и манастир Кир Атанасија (до 1169). Сви су они крајем 12. века споменути као „манастири који беху некада многољудни и сјајни, а сада су доспели у потпуну опустелост, и чувају своју некадашњу славу једино у зидинама“. Сви ови манастири и бројне монашке установе (*светилишта*) подручја Милеја налазили су се крајем 12. века, у доба оснивања српског Хиландара, у надлежности светогорског прота, председника монашке републике.

Да се српски манастир зове...

Велики жупан све српске земље, Стефан Немањић (од 1217. првовенчани српски краљ), издао је 1200. године повељу за Хиландар. Ту читамо да његов отац, старац Симеон Немања, у Светој Гори „нађе манастир некада бивши зван Милеје, Ваведења свете и преславне владичице Богородице“.

Првобитна намера монаха Саве и његовог оца, монаха Симеона Немање, беше да за манастир Ватопед, чији су били нови ктитори, обнове напуштени и порушени Хиландар. Како је Хиландар био царски манастир (*царска лавра*), за његово пружање је био надлежан лично цар Алексије Трећи Ангелос (владао од 1195-1203), па је игуман Ватопеда требало да отпутује у Цариград. Знајући за родбинске везе Симеона и Саве са царем Алексијем (царева кћи Евдокија је била удата за великог жупана Стефана, Савиног старијег брата), игуман је, међутим, одлучио да у Цариград пошаље Саву. Тако је монах Сава, брат царевог зета Стефана, први пут кренуо у Цариград почетком 1198. године. Цар Алексије Трећи га је примио са свим почастима, „јер му беше пријатељ, и све што му рече игума-

Како је настала наша светиња на Атосу

ЦАРСКА ЛАВРА

Хиландар пре катастрофалног пожара

Манастир Хиландарис је посветио празнику Ваведења Пресвете Богородице (спомен на свештени догађај увођења Богородице као девојчице у Светињу над светињама Јерусалимског храма) који се слави 21. новембра (по старом црквеном) односно 4. децембра по грађанском календару

БЈЕЛ ВИЛИНДАР НА СРЕД ГОРЕ СВЕТЕ

*Да видите чудо невиђено,
Бјел Вилиндар на сред Горе Свете,
Задужбину Саве Светитеља
И његова оца Симеона.*

Вук Ст. Караџић,
Милош у Латинима
(Друга књига СНП, бр. 36)

нова посланица о манастиру Свете Богородице, све му цар испуни што требовало. И по том му рече за тесноту манастира, и молио је Хиландар, и би му дан од цара“.

Савини биографи, Доментијан и Теодосије Хиландарац (обојица су живела у 13. веку), пишу да је сам Бог надахнуо Саву замишљу да на Светој Гори, по угледу на манастире других негрчких народа, оснује општежиће за монахе српског рода. Тако им је један побожни човек саветовао: „Пожурите се да место или опустели манастир измолите, и овај обновивши својему отачаству утврдите да се српски манастир зове, да би они од вас који љубе Бога и од светског живота беже пристаниште спасења после вас налазили и због многих који ће се спасавати примићете од Бога веће почасте“.

Сава је знао да се игуман Ватопеда плашио да ће изгубити њега и Симеона као добротворе и ктиторе, па се стога обратио савету светогорских игумана, који нису били задовољни могућношћу да, добијањем Хиландара, Ватопед још

Чудотворна икона: Богородица тројеручица

више ојача и уздигне се. Они су, пак, као разлог своје забринутости изнели страх да ће манастири у области Милеја, лишени самосталности, бити остављени да потпуно пропадну. Савет игумана и старца светогорских је Сави обећао да ће му дати манастир који изабере.

Златопечатно слово цара Алексија

„И подигавши оца свога светог Симеона са одром између коња, обиђе

све манастире, и не заволи ни једнога осим Хиландара“.

Протос Свете Горе, Герасим, и игумани замолили су Симеона и Саву да прихвате Хиландар и манастире Милеја и оснују их у један манастир по својој жељи, а по угледу на царске манастире негрчких народа на Светој Гори. Симеон и Сава су на то пристали под условом да им цар Алексије изда ново златопечатно слово. Монах Никон је одмах, у пролеће 1198. године, однео у Цариград заједничку молбу светогорског савета и Симеона и Саве. Излазећи у сусрет овој молби, цар Алексије Трећи је, јуна 1198. године, издао нов указ – златопечатно слово (грчки „хрисовули“) којим поништава претходно издат златопечатни сигилион по коме Хиландар и светилишта Милеја поклања Ватопеду, већ их сада „ставља под власт и управу Симеона и Саве, дајући им право да их о своме трошку обнове и по својој вољи организују у манастир,

Сава задржао као Храмовну славу манастирске саборне цркве, па се она торжествено слави и данас, после више од једанаест столећа.

Свети српски краљ Милутин

Обнову Хиландара је највише помогао Стефан Првовенчани (1196-1228), Немањин други син и Савин брат, а после Стефана су наставили његови потоци, наследници српског престола – Владислав, Урош Први, Драгутин, а по највише Милутин (владао српским земљама од 1282. до 1321. године). Наш знаменити историчар, Владимир Ђоровић, с правом примећује да „скоро кроз читав 13. век Хиландар није напредовао тако и толико као у Милутиново време“. Данашњи изглед саборне цркве, многих конака и трпезарије дело је српског краља и благоверног задужбинара Милутина и његових неимара.

Краљ Милутин је био највећи задужбинар међу члановима светородне лозе Немањића: за четрдесет година владавине подигао је више од четрдесет задужбина широм хришћанског света. Једна од најлепших задужбина светог српског краља је свакако нова саборна црква (грчки „католикон“) манастира Хиландара. О разлозима за њено подизање на месту старе цркве Милутинових предака говори натпис над јужним улазом, испод лика краља Милутина из 1320. године: „Церков убо тесноју суштују разорих, и сију новоју воздвигох, и подписах во име пресветије владичици и нашеје Богородици и честнаго јеја ваведенија. Но, о Владичици, приими убогоје моје приношеније, и моли сина твојега и Бога нашега, да не лишит мене царства својега, амин“.

По архитектонском решењу нова Милутинова црква, изграђена око 1303. године, угледа се на саборне цркве прва три светогорска манастира – Велике Лавре, Ватопеда и Ивирина. О новој манастирској цркви пише тадашњи игуман, касније архиепископ српски, Данило Други: „Јер овај христољубиви [краљ Милутин], божаствену цркву овога светог и Богом подигнутога места званог Хиландара, која беше првога здања, од основа разоривши, и већу сазда и украси сваким различитим лепотама, нештедице дајући много злато“. Игуман Данило је још забележио да побожни српски краљ „у том месту [Хиландару] постави многе царске палате и изванредне ћелије за пребивање монаха“.

Тројеручица – Хиландарска игуманија

На свом првом поклоничком путовању у Свету земљу, 1217. године, пото-

њи Свети Сава Српски је посетио и манастир Светог Саве Освештеног, по коме је својевремено и добио монашко име. Овај велики манастир, који је Свети Сава Освештени (или Освећени) основао крајем 5. века, налази се југоисточно од Јерусалима. Онде је Сава на дар добио три светиње – икону Пресвете Богородице Тројеручице светог Јована Дамаскина из 8. века, икону Млекопитателницу и штап-скиптар светог игумана Саве Освећеног. По повратку у Хиландар, Свети Сава је Тројеручицу сместио у олтар хиландарског храма, а Млекопитателницу и скиптар у Келију Светог Саве Освећеног, коју је основао у Кареји 1199. године.

Године 1347. као благослов хиландарског братства најсилнијем српском владару и Србији, цар Душан је добио на дар икону Пресвете Тројеручице. Чудотворну икону цар је даровао манастиру Студеници, задужбини Св. Симеона Немање.

Легенда каже да су, почетком 15. века, обавештени да се Турци приближавају Студеници, монаси икону Тројеручицу причврстили на самар једног магареца и пустили да иде куда га води воља Божија и Пресвете Богородице. Магарац је прешло готово целу Србију и дошло на Свету Гору, где се зауставило испред Хиландара. На том месту су Хиландарци сазидали поклоничко место, један павиљон, где сваке године 12/25. јула славе успомену на чудесни повратак иконе.

У 16. столећу манастирско братство Хиландара чинили су монаси српског, грчког, руског и бугарског рода. Када је преминуо тадашњи игуман, братство се окупило да изабере новог старешину. Грци су сматрали да нови игуман треба да буде њихове народности, јер је првобитни манастир у 10. веку основао Грк Хиландарис. Срби су се позивали на чињеницу да су стварни оснивачи новог Хиландара српски светитељи Симеон и Сава, па би зато на челу братства требало да буде Србин. Руси су говорили да је њихов цар највећи добротвор манастира, па би зато било поштено да Рус буде нови игуман. У то време најбројнији монаси хиландарског братства су били Бугари, па су се они позивали на ту чињеницу. Време је пролазило, а братство никако није могло да се договори.

Зато је Пресвета Тројеручица одлучила да постане игуманија: једне ноћи, када је нико није видео, прешла је из олтарског простора, у који је после чудесног повратка била смештена, и села на Игумански престо. Следећег дана су је изненађени монаси вратили у олтар, али се она ноћу поново сместила на Игумански престо. Када се ово чудо догодило и трећи пут, братство је схватило да је воља и одлука Пресвете Тројеручице да буде хиландарска Игуманија. Отада до данас, више од петстотина година, Заштитница и Игуманија светог манастира Хиландара јесте – Пресвета Богородица Тројеручица.

Драган Р. Млађеновић

Манастирска црква коју походе људи из целог света

који ће служити за становање Срба који изабери монашки живот. Овај манастир неће бити потчињен ни проту Свете Горе, ни игуману Ватопеда, него потпуно самосталан и самоуправан, као што су манастири Ивираца и Амалфићана“. Оригинал овог оснивачког документа чува се и данас у Хиландару (Actes de Chilandar No 4). У овој оснивачкој повељи још стоји да се Хиландар и друга света места у крају Милеји дарују Симеону и Сави да буде „Србима на поклон вечни, да га украсе како хоће, и да служи за примање људи од српског рода који се посвете монашком животу“.

Свети Сава је Хиландар изградио у рекордно кратком року – до краја те 1199. године манастирска црква са основним конацима је била завршена. Изграђен је велики пирг (кула) који је добио име по Сави, а затим и бунар, који и данас, после више од осам векова, освежава монахе и посетиоце изузетно здравом питком водом. Да би ускладио и организовао живот, молитву и рад у манастиру, Сава је саставио Хиландарски устав (грчки „типикон“), за који му је као узор послужило типик манастира Богородице Евергетиде (Доброчинитељке) у Цариграду. Празник Ваведенија је

Уређује
мр сц. др
Часлав Антић

Свакодневица људи трећег
доба у породичном дому

СИНДРОМ ПЕНЗИОНИСАНОГ МУЖА

Реч је о типичним знацима појачаног стреса, главобоље, депресије, узнемирености, премора, повишеног крвног притиска, а при том су све жене на сличан начин говориле како се осећају: „Доводи ме до лудила“, „Дође ми да вриштим“, „Стално се спотичем о њега...“

дљив, већ је дао и друштвени оквир специфичног проблема.

Праву меру здравствених последица код жена покушала су да одреде двојица италијанских научника чија је студија, 2014. године објављена у Немачкој, у часопису бонског института за изучавање рада, а налази са закључцима пренетим у медијима широм Европе и Америке.

Прави психички земљотрес

Изучавање је спроведено на анализи и праћењу случајева 840 жена у Јапану од 2008. до 2013. године. Јапан је одабран због стриктно дефинисаних мушко-женских улога, мада аутори др Марко Бертони и др Ђорђо Брунело наглашавају да резултати могу да се односе и на друге земље.

Многе жене доживе стрес

Читањем и договором шпроблеми се могу превазићи

Побогу, колико то вас има?" Личи на виц, али ово антологијско питање и данас често цитирано у пријатељском кругу, аутентично је. Упутила га је својевремено жена на ивици нервног слома мужу, новопеченом пензионеру.

Куд год би се динула по кући, на терену којим је до сада суверено владала, налетела би на њега. „Ја на терасу, он на тераси, ја у кухињу, он у кухињи, ја у собу, он у соби...“ присећа се она кроз смех првих пензионерских дана свог супруга, када је мислила да ће да експлодира од напетости и несналажења у измењеном дневном распореду, са мужем који не зна шта ће са собом и нон-стоп је ту негде.

Ако је наведени пример слика општепознате ситуације која пре или касније сачека брачне партнере, при чему се у причама подразумева анегдотски призвук, онда ће свакако бити занимљиво чути шта каже наука.

Од стреса до депресија

Званична медицина женску реакцију и њено свеукупно психичко стање узима за озбиљно и подводи под

озбиљну дијагнозу, чији назив све говори. У питању је горе наведени „синдром пензионисаног мужа“. На проблем је први указао још пре тридесет година амерички лекар Чарлс Клифорд Џонсон и у чланку за стручни медицински Часопис „Вестерн журнал“ изложио како је код својих пацијенткиња у доби од 50 до 65 година уочио симптоме у директној вези са мужевљевим пензионисањем.

Били су то типични знаци појачаног стреса, главобоље, депресија, узнемиреност, премор, повишени крвни притисак, а при том су све на сличан начин говориле како се осећају: „Доводи ме до лудила“, „Дође ми да вриштим“, „Стално се спотичем о њега...“ Др. Џонсон је први медицински дефинисао ову појаву као синдром (скуп симптома који се истовремено појављују у извесном броју оболења), али за опсежнији истраживачки приступ заслужан је његов јапански колега др Нобуо Курокава из Јапанског друштва за психосоматску медицину. Он је 1991. године објавио рад не само о томе како на жену утиче ситуација наметнута непрекидним присуством супруга, који претходних 30 или 40 година, док је радио, био практично неви-

ниво здравствених сметњи пацијенткиња бележен је и упоређиван са дужином мужевљевог пензионерског стажа. Са сваком годином његове пензије, степен њених сметњи је растао од шест до 14 одсто. Највише жена било је погођено емотивним проблемима, чак 47 одсто, на стрес се жалило њих 40 одсто, више од 20 одсто било је депресивно, несаница је мучила 16 одсто испитаних.

Проценти су овде само индикатор, суштина је у психичком земљотресу, чијих последица свакако нису поштеђени ни једни ни други. Од многих животних прекретница, одлазак у пензију представља једну од најстреснијих. Проблем је у томе, кажу лекари, што се брачни парови не припремају довољно за период пред собом. Парови размишљају о пензији са финансијског гледишта, а не како ће заправо живети један с другим, примећује Мери Луис Флојд, ауторка књиге „Пензија мужа изазов за супержену“ С обзиром на продужење животног века, њих чека још добрих двадесетак година. Ако је то добар живот, добро је, али ако је стрес и продужена трпља, много је и један дан.

Извор: „Глас осигураника“

Из арсенала
народне медицине

БОСИЉАК ЧУВА ЗГЛОБОВЕ

Дошли сте до закључка да вам треба снажно противупално средство које ће олакшати бол у зглобовима. Босиљак ће вам помоћи.

Може се користити на неколико начина. Његови свежи ароматични листови показали су се као снажан противупални лек код особа којима оток зглобова представља проблем али и код оних код којих је дијагностикован артритис.

Истраживачи на British Pharmaceutical Conference у Manchesterу установили су да уношење концентрованог екстракта две врсте босиљака - *Ocimum americanum* i *Ocimum tenuiflorum* - смањује отицање зглобова до 73 одсто и то у само 24 сата.

„Проценили смо противупално деловање обе биљке и установили да веома слично делују као и диклофенак таблете (противупални лек који се нашироко употребљава у случајевима артритиса),“ рекао је Vaibhav Shinde, са Poona College of Pharmacy у Индији који је и спровео истраживање.

За разлику од синтетичких лекова, код босиљака нема нуспојава попут пробавних иритација и болова изазваних узимањем лекова. Ово би могло бити врло корисно оболелима од артритиса који свакодневно гутају таблете.

Босиљак се као зачинска и лековита биљка користи вековима. Опарени босиљак користи се као лек код упалних процеса: бронхитис, астма, болести коже и артритис. И дијабетичари би могли да имају корист од босиљака јер он снижава ниво глукозе у крви.

„Истраживање показује да еуенол, уље које босиљку даје познату арому, активна молекула кључна за овај противупални ефект,“ рекао је др. Vaibhav Shinde и додао: „Међутим, можда су укључене и друге молекуле. Морамо да откријемо о којима се ради и искористити то у прављењу лека.“

Таблете с екстрактом босиљака још увек не постоје на тржишту али и повећани унос босиљака и правилна исхрана могу имати противупални ефекат. Још ако сте у могућности да набавите азијски босиљак, који је богатији еуенолом, направили сте пун погодак.

ПОНУДА ПОСРЕДОВАЊА – МЕДИЈАЦИЈЕ

Не чекајте да други одлучују уместо вас, будите део решења!

Закон о посредовању – медијацији ступио је на снагу!

Заживео је **Закон** о спречавању злостављања на раду у којем су јасна права, обавезе и поступак посредовања – медијације.

Посредовање – медијација олакшава комуникацију како би стране у сукобу саме нашле заједничко, прихватљиво решење.

Конфликти нису сами по себи само деструктивни – штетни, већ могу бити и конструктивни односно позитивни ако се решавају и ако се са њима управља.

Посредовање на раду је начин решавања спорова кроз преговарање уз помоћ треће неутралне и непристрасне особе – медијатора.

Медијатор помаже да стране у сукобу дођу до заједнички прихватљивог споразума.

Циљ је да се успостави нарушена комуникација, дође до заједнички прихватљивог решења и омогући успостављање будућих квалитетнијих односа на раду.

Поступак је добровољан, сами одлучујете да ли ћете прихватити медијацију, неформалан – замењује судски поступак, поверљив – гарантује се тајност изнетих информација, хитан – предузима се у најкраћем року, а уједно омогућава једнакост и равноправност страна.

Предности су смањење напетости, љутње и неразумевања; отвара могућност разговора и сарадње, одлуке доносе стране у сукобу; усмерава се на будуће односе уместо на прошлост; штеди ваше време и новац.

Улога медијатора је да буде: непристрасан, неутралан, да олакша комуникацију, омогући изношење виђења ситуације и њено појашњење кроз успоставу поверења. Олакшава препознавање заједничких потреба и интереса. Помаже у долажењу до споразума, али не намеће решење.

Медијација се примењује у свим случајевима конфликта на раду, укључујући и **мобинг**.

Коме се обратити:

ЉУБОМИР (ЋОКО) БАРОВИЋ, рођен 18. 4. 1954. у Дечанима, Србија. Дипломирао је на Војној академији 1977. године (240 ЕСПБ).

Двогодишње последипломске специјалистичке академске студије са успехом је завршио 2010. г. на Факултету по-

литичких наука у Београду, где је добио звање специјалисте политиколога другог степена из области медијације као први у генерацији (120 ЕСПБ). Студијски програм је медијација, са циљем едукације професионалаца у пружању помоћи и неконфликтном решавању сукоба у области социјалне заштите.

Докторске студије наставио је на Факултету за менаџмент, економију и финансије у Београду, где је добио звање доктор наука. Докторске студије су трајале три године (180 ЕСПБ). Научна област је менаџмент, организационо понашање, људски ресурси - људска страна, конфликти, начини њиховог решавања и управљања њима. Докторска дисертација чија је тема: „Животни циклуси предузећа и решавање конфликта применом медијације.“ Предмет истраживања су конфликти. Истраживање је обављао у 23 организације широм Републике Србије.

Контакт:

Адреса: Светозара Радића
6/2 11000 Београд
011/2187 – 342
и 063/578 – 444

е-маил:

mr.ljubo.barovic@gmail.com

Др Љубомир Баровић,
спец.политик.медијације
II степена

Из заоставштине Васе Пелагића ВРАНИЛОВА ТРАВА

Пријатног је мириса, а укуса је нешто љутог и горког. У враниловој трави има доста етарског зејтина и гумозне материје која се донекле у води раствара и боја јој вуче на црвено (др С. Петровић). Раније су јој стари лекари ириписивали разна својства, од којих је највише био у праву Лиоскорид, рекавши да је „вранилова трава корисна за ове који су изгубили апетит, који имају слаб стомак и штучају кисело и непријатно“. Лекерк продужује: „Одиста, чај оригава је добар лек за људе чији слаби стомак не личе довољно сокова или су проширени, као и за оне који уображавају да болују много од стомака или гутају ваздух.“

За чај је довољна доза од 5—6 грама траве на 200 децилитара кључале воде. Ако треба да болесник у исто време и искашљује — примења је још оправданија, јер ова биљка помаже и у томе: садржи етарске зејтине и раствара

плућну слуз, која се лакше избацује (код емфизема, оболења душника, бронхијалног катара).

Корен је дугочан, расте плитко. Из њега избија једногодишње стабло, више или мање длакаво. Цветови вранилове траве су скупљењени на врху грана, у јајасте или дугачке класове, који заједно представљају рачвасту метлицу с примакнутим и усправним гранама. Лишће је јајасто или јајасто-копљасто. Цветови су црвени, ређе бели. Расте по сувим местима, сунчаним ливадама и шумама, нарочито на кречњаку. Цвета од јуна до августа.

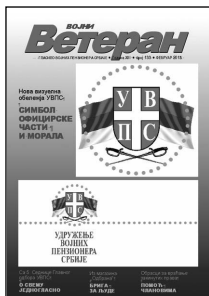
Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије
Београд, Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА

Љубомир Драгањац

НАСЛОВНА
СТРАНА:

Милен
Чуљић

Година XIII ■ Број 133 ■ Фебруар 2015

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ

Др Часлав Антић, мр Александар
Симоновски, Радисав Ристић, Ранко
Бабић, Будимир М. Попадић, Никола
Оташ, Душан Старчевић

ДОПИСНИЦИ

Добросав Алексић (Алексинац),
Ранко Бабић (Ниш), Предраг Добић
(Сремска Митровица), Радивоје
Здравковић (Подгорица),
Ило Михајловски (Чачак),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабац),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Желько Будимски (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ

Будимир М. Попадић, М. Чуљић,
дописници и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА

Редакција

ДИСТРИБУЦИЈА

Павле Лучић

Лист излази месечно.

Тираж: 3.000 примерака

Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА

Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com

Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

CIP –
Каталогизација
у публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ISSN
1452-3809

ИНФОРМАТОР

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда, ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Иванијум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395; Клијенте прима: уторком: од 17.00-19.00 часова;

***Љиљана ЈАКОВЉЕВИЋ**, из Београда, ул. Чубурска бр.2, Занатски центар „Пејтон“, тел. 011/2446977 и 064/1427122; Клијенте прима по недељком, средом и четвртком: зими од 17.00 - 19.00 а лети од 18.00 - 19.30;

***Гордана БУЧЕВАЦ СТЕФАНОВИЋ**, из Шапца, ул. Патријарха Павла бр. 10, тел. 015/314307 и 064/2328165; Клијенте прима: четвртком од 18.00 - 19.00 часова;

***Весовић Н. Мирјана** у Београду, Ул. Шуматова бр. 149, суботом од 11-15 часова и у Крагујевцу – Ул. Светозара Марковића бр. 19, средом од 15-18 часова.

Телефони: 063/8446-900 и 064/413-148

За потребе војних пензионера ови адвокати обављаће следеће правне послове: даваће бесплатне правне савете и пружаће све остале адвокатске услуге уз накнаду по важећој адвокатској тарифи умањеној за 20 одсто (адвокати Љиљана Јаковљевић и Гордана Бучевац Стефановић), односно 30 одсто (адвокат Ивана Јовановић). Редослед адвоката дат је по редоследу склапања уговора.

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахране преко Удружења војних пензионера Србије требало би да знате да услуге могу користити чланови УВПС, чланови њихових породица, као и сви остали војни осигураници.

Преко Удружења могу се добити комплетне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина за сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почаста,
- помоћ око сређивања докумената пре и после сахране ради регулисања права чланова породице после смрти војног осигураника,
- бесплатан долазак у стан породице преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се добити у месним и општинским организацијама УВПС, или директно на тел. 011/8333-142 и 011/6161-769; 064/1660-423 и 011/3181-812.

О Б А В Е Ш Т Е Њ Е

Трећи сусрет Књажевчана биће одржан 23. маја (субота) са почетком у 13 часова у Хотелу „Бристол“. Заинтересовани да јаве број чланова породице до 15. маја Миљивоју Раденковићу, 012/531-147 и 060/333-64-63 или Ратку Јанковићу, 012/557-166 и 064/113-29-18.

Организациони одбор

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

Нисам на продају,
позлаћена сам ситница!

Заћутали човек сумњив
је колико траје у
скромности својих
врлина.

Одумирање смисла има
нови почетак краја!

Жедног га заведи преко,
после ће гладан стићи до
слободе, можда!

Претоварен коњ обичан
је магарац.

Очерупана питања су у
надлежности
глобализације.

Милорад Д. Бубања

ВЕОМА ПОВОЉНЕ СТОМАТОЛОШКЕ УСЛУГЕ ЗА ВОЈНЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

У склопу сарадње са УВПС, Стоматолошка ординација „Президент М“, Звездара, Михаила Булгакова (бивша Душана Петровића Шанета) 46, са тимом искусних стручњака, војним пензионерима нуди бројне погодности:

Део услуга бесплатно – стоматолошки преглед, консултација и стручно мишљење,

Остале стоматолошке услуге (протезе, пломбе, надоградње и друго), уз значајне финансијске погодности – плаћање на рате или са попустом, у зависности од врсте услуге.

Доказани тим стручњака нуди **све стоматолошке услуге брзо, квалитетно и повољно.**

Телефони за контакт и информације: **011/342-7481, 063/214-800, 064/135-1487.**